

luminapolis

BASHKIA
TIRANË

lodola.fra

lodola.fra

Marco Lodola

“luminapolis”

Sheshi Nënë Tereza, Tirana

Piazza Madre Teresa, Tirana

08-12-2016 / 07 -01-2017

Marco Lodola - Giovanna Fra

“LODOLA.FRA”

Muzeu Kombëtar i Shqipërisë

Sheshi Skënderbej 1, Tirana

Museo Nazionale d’Albania

08-12-2016 / 20 -12-2016

MIRABILI
Arte d’Abitare

Consolato Onorario Della Repubblica Di Albania
in Pistoia

Formitalia®
Luxury Group spa

Kryetari i Bashkisë së Tiranës / Sindaco di Tirana

Erion Veliaj

Drejtoresha e Përgjithshme e Promovimit të Tiranës / Direzione Generale della promozione di Tirana

Julinda Dhame

Drejtori i Muzeut Historik Kombëtar i Shqipërisë / Direttore del Museo Storico Nazionale d’Albania

Melsi Labi

Komisioni Ekzekutiv / Comitato Direttivo

Lorenzo David Overi

Gianni Simone Overi

Kuratorë të Eventit / Cura della Mostra

Bruno Baglivo

Julinda Dhame

Kontribut për Katalogun / Contributo al Catalogo

Luca Beatrice

Martina Corgnati

Philippe Daverio

Gillo Dorfles

Maurizio Galimberti

Achille Bonito Oliva

Lorenzo David Overi

Francesca Porreca

Vittorio Sgarbi

Kredite Fotografike / Crediti Fotografici

Stefano Marinari

Marcella Milani

Mario Eva Mulas

Maurizio Rufino

Toni Thorimbert

Falenderime / Ringraziamenti

Alberto e Ilaria Bartalini

Andrea Bocelli e Veronica Berti

Elisa Baldi

Paolo Gardamagna

Ottavio Torchio

Grafik / Grafica

Formitalia Design Office

Printime / Stampa

Gent Grafik (te dhënat)

Ky volum është publikuar me rastin e ekspozitës

Questo volume è pubblicatoin occasione delle mostre

Marco Lodola “Luminapolis”

Sheshi Nënë Tereza, Tirana

Piazza Madre Teresa, Tirana

08-12-2016 / 07 -01-2017

Marco Lodola - Giovanna Fra “LODOLA.FRA”

Muzeu Kombëtar i Shqipërisë - Sheshi Skënderbej 1

Museo Nazionale d’Albania

08-12-2016 / 20 -12-2016

LE CIRQUE 2016
Skulpture e ndritshme
cm 320x15x78oh

LE CIRQUE 2016
Sculptura luminosa
cm 320x15x78oh

BASHKIA
TIRANË

Erion Veliaj

Luminapolis - LODOLA.FRA

Nëse ka një të vërtetë të madhe për artin është se arti mund të flasë çdo gjuhë. Arti s'ka nevojë për përkthyes. Nuk ka nevojë të jesh italian për t'u entuziasmuar nga veprat e Marco Lodola që po vijnë për herë të parë për publikun e kryeqytetit në një ekspozitë vërtetë të bukur në Sheshin Nënë Tereza. Një shfaqje ngjyrash për një kryeqytet që ka një raport krejt special me ngjyrat.

Ka pak mënyra më të mira për ta bërë një qytet më të jetueshëm, më të gjallë, më miqësor, sesa arti e kultura. Muzika, teatri, piktura, skulptura, çdo manifestim artistik, është për një qytet si një shkëndijë që gjeneron jetë, zhvillim, kreativitet, që i lejon një qyteti dhe komunitetit që jeton në të të zbulojë vetveten. Në këtë kuptim, një ekspozitë e tillë është dhurata më e bukur që mund t'i bëhet Tiranës në këtë prag festash.

Për shumë kohë, Tirana ka qenë një kryeqytet i izoluar nga zhvillimet e mëdha artistike e kulturore të Europës dhe botës. Por lajmi i mirë është se tashmë kjo situatë ka filluar të ndryshojë. Kryeqyteti ka parë vitin e fundit një numër të madh aktiviteteve kulturore, koncerte, ekspozita, instalacione, konkurse, festivale, të cilat dalëngadalë po i japin Tiranës fizionominë e një kryeqyteti artdashës që krijon hapësirë e mundësi për artin e kulturën. Sepse si kurrë më parë, ka një ndërgjegjësim që një qytet nuk mund të jetë kurrë i suksesshëm, nuk mund të jetë kurrë tërheqës, nuk mund të jetë një destinacion turistik, nëse nuk investon tek artet dhe kultura.

Se c'è davvero un grande verità sull'arte, è che l'arte può parlare qualsiasi lingua. L'arte non ha bisogno di un interprete. Non c'è bisogno di essere un italiano per entusiasmarti delle opere di Marco Lodola che stanno arrivando per la prima volta al pubblico della capitale in una bellissima mostra sulla piazza Madre Teresa. Un spettacolo a colori per una capitale che ha un rapporto speciale con i colori.

Ci sono pochi modi migliori per rendere una città più vivibile, più vivace, più amichevole come l'arte e la cultura. Musica, teatro, pittura, scultura, ogni manifestazione artistica, è per una città come una scintilla che genera la vita, lo sviluppo, la creatività, che permette ad una città e comunità che vive con essa a rivelarsi. In questo senso, tale mostra è il regalo più bello che si possa fare alla vigilia delle feste a Tirana.

Per troppo tempo, Tirana è stata un capitale isolata dai maggiori sviluppi artistici della cultura europea e mondiale. Ma la buona notizia è che ora questa situazione ha cominciato a cambiare. La Capitale l'ultimo anno ha visto un gran numero di eventi culturali, concerti, fiere, mostre, concorsi, festival, che lentamente hanno dato a Tirana la fisionomia di una capitale amante dell'arte e che crea la possibilità di uno spazio per l'arte e la cultura. Poiché, come non mai, vi è la consapevolezza che una città non potrà mai avere successo, non puoi mai essere attraente, non può mai essere considerata una destinazione turistica, se non si investe sull'arte e sulla cultura.

LODOLA.FRA

Piktüre - instalimi i tre pjeseve ne pecikllas
cm 230x120

LODOLA.FRA

Dipinto - installazione di tre pezzi in plexiglas
cm 230x120

Sheshi Nënë Tereza, Tirana

Ky shesh u projektua nga arkitekti italian Gherardo Bosio në vitet 1939-41. Bosio projektoi Bulevardin Perandorak (sot Bulevardi "Dëshmorët e Kombit") i cili përfundonte në sheshin "Piazza del Littorio" sot sheshi "Nënë Tereza". Sheshi mban emrin "Nënë Tereza" në nderim të murgeshës katolike shqiptare. Nënë Tereza e Kalkutës është e njohur në të gjithë botën për punën e saj me të varfrit. Sa ishte gjallë, ky përkushtim u nderua me çmime dhe tituj nderi dedikuar asaj.

Piazza Madre Teresa, Tirana

Questa piazza è stata progettata dall'architetto italiano Gherardo Bosio negli anni 1939-41. Bosio ha progettato il Boulevard Imperiale (ora noto come Boulevard "Dëshmorët e Kombit"), che finiva alla "Piazza del Littorio" oggi "Madre Teresa".
La piazza intitolata "Madre Teresa", è in onore della suora cattolica albanese. Madre Teresa di Calcutta è conosciuta in tutto il mondo per il suo lavoro con i poveri. Quando era ancora viva, questo impegno è stato onorato con premi e riconoscimenti dedicati a lei.

Muzeu Kombëtar i Shqipërisë, Tirana

U përvurua më 28 tetor 1981 dhe është institucioni muzeor më i madh në Shqipëri. Muzeu Historik zë një sipërfaqe të përgjithshme prej 27.000 m² dhe ka një sipërfaqe ekspozimi prej 18.000 m².

Në mjediset e tij janë të ekspozuara 6200 objekte muzeore, të cilat i përkasin një periudhe relativisht të gjatë kohore, duke filluar nga mijëvjeçari IV para Krishtit dhe deri në gjysmën e dytë të shekullit XX.

Këtu mund të vizitoni: Pavijonin e lashtësisë, Pavijonin e mesjetës, Pavijonin e Rilindjes Kombëtare Shqiptare, Pavijonin e Pavarësisë, Pavijonin e ikonave, Pavijonin e LANÇ-it, Pavijonin e persekutimit komunist dhe Pavijonin e Nënë Terezës.

Krahas sallave të pavijoneve, muzeu ka edhe mjediset e arkivit e të laboratorëve, salla të ekspozitave të përkohshme si dhe salla konferencash.

Museo Nazionale d'Albania, Tirana

Il museo è stato inaugurato il 28 ottobre 1981 ed è la più grande istituzione museale in Albania. Il Museo storico occupa una superficie totale di 27.000 m² ed ha una superficie espositiva di 18.000 m².

Nei suoi ambienti sono esposti 6200 oggetti museali, che appartengono ad un periodo relativamente lungo di tempo e vanno dal IV millennio a.C. fino alla seconda metà del XX secolo.

Qui si possono visitare il Vecchio Padiglione, Padiglione del Medioevo, Padiglione del Rinascimento Albanese, Padiglione Nazionale dell'Indipendenza, Padiglione delle icone, Padiglione di LANÇ, il padiglione della persecuzione comunista e il padiglione di Madre Teresa.

Oltre alle sale dei padiglioni, il museo ha anche archivi, laboratori, sale per mostre temporanee e sale conferenze.

teatro del Silenzio, Lajatico

Hyrje • David Overi

Nje prej gjerave me te veshtira qe tregojne dhe nje sinjal rritjeje tek nje individ eshte dhe aftesia-liria e zgjedhjes me ke te kalojne kohen e tyre. Për njerëz si unë që drejtone një kompani kjo ide është edhe më komplekse dhe shpesh edhe ideale. Kjo eshte edhe nje nga arsyet qe me shtyjne te krijoja nje realitet si MIRABILI. E thene ndryshe me pelqen te kaloj kohen time me artistet te cilet zgjedh qe te punoj, jo vetem per propozimin e tyre kulturor por mbi te gjitha per ate cka ata jane. Marco Lodola, te cilin ma ka prezantuar nje mik i perbashket Giorgio Forni i Fondazione Castello di Sartirana, me pelqeu menjehere. Eshte nje person i jashtezakonshem edhe thjesht te bisedosh me te eshte absolutisht nje kenaqesi. Ajo cka na lidh eshte ndjeshmeria dhe pasioni per artin dhe per te bukuren. Mendova qe duke punuar me te do te ishte pa dyshim e pershtatshme filozofia e MIRABILI. Veprat e Lodola, pervecse shprehin nje elegance informale te rradhe, harmonizohen me cdo stil arredimi, duke ruajtur gjithsesi nje identitet te forte. Personaliteti i pafrenueshem percaktohet nga atmosfera qe mbi te gjitha vepra e ndezur e Lodola-s komunikon, ridizenjon ambientin e brendshem, ne cdo arredim dhe stil.

Lidhja ime me artin e Lodola-s paraqet nje hap te rendesishme ne rrugen MIRABILI, ku ne poetik te saj ka promovimin e persosmerise italiane neper bote (per te mos e ngaterruar me Made in Italy). Pra nderhyrja e nje qytetari te botes si Marco Lodola ka krijuar nje klime me nje vlere te larte kulturore me shume sesa artistike. Eshte e jashtezakonshme ndjesia e te qenit te projektuar ne nje jo-kohe, ku nga oxhaqet qe ndricoheshin sallat e pallatit dalin e kercejne balerine te afte te krijojne nje atmosfere intime por me fryme Futuriste.

Introduzione di David Overi

Una delle cose più difficili che indicano il segnale di crescita di un individuo è la sua capacità-libertà di scegliere con chi condividere il proprio tempo. Per chi come me dirige un'azienda questa idea è ancora più complessa e spesso addirittura ideale.

Questa è una delle motivazioni che mi hanno spinto a creare una realtà come quella di MIRABILI. In altri termini amo trascorrere il mio tempo con gli artisti che scelgo per lavorare, non solo per la loro proposta culturale ma anche e soprattutto per gli uomini che sono. Marco Lodola, che mi è stato presentato dal comune amico Giorgio Forni della Fondazione Castello di Sartirana, mi è subito piaciuto. È una persona al di fuori del comune e anche solo conversare con lui è assolutamente piacevole. Ci accomuna la sensibilità e la passione per l'arte e per la bellezza. Ho pensato che lavorare con lui sarebbe stato senza dubbio pertinente con la filosofia MIRABILI. Le opere di Lodola oltre ad esprimere una rara eleganza informale, si inseriscono con armonia in qualsiasi stile di arredo, mantenendo tuttavia una forte identità. La prorompente personalità determinata dall'atmosfera che soprattutto l'opera di Lodola accesa comunica, ridisegna gli interni, in qualsiasi tipo di arredamento e di stile.

La mia unione con l'arte di Lodola rappresenta un punto importante nel percorso di MIRABILI, la cui poetica è promuovere l'eccellenza italiana nel mondo (da non confondersi con il made in Italy). Quindi l'intervento di un artista cittadino del mondo come Marco Lodola ha creato un climax di alto valore culturale oltre che artistico. È infatti straordinaria la sensazione di essere proiettati in un non-tempo, dove dai camini che illuminavano le sale dei palazzi escono pin-up e ballerini capaci di creare atmosfere intime ma con piglio Futurista.

BALERA 2011
Pecikllas dhe led
cm 205x280

BALERA 2011
Plexiglass e led
cm 205x280

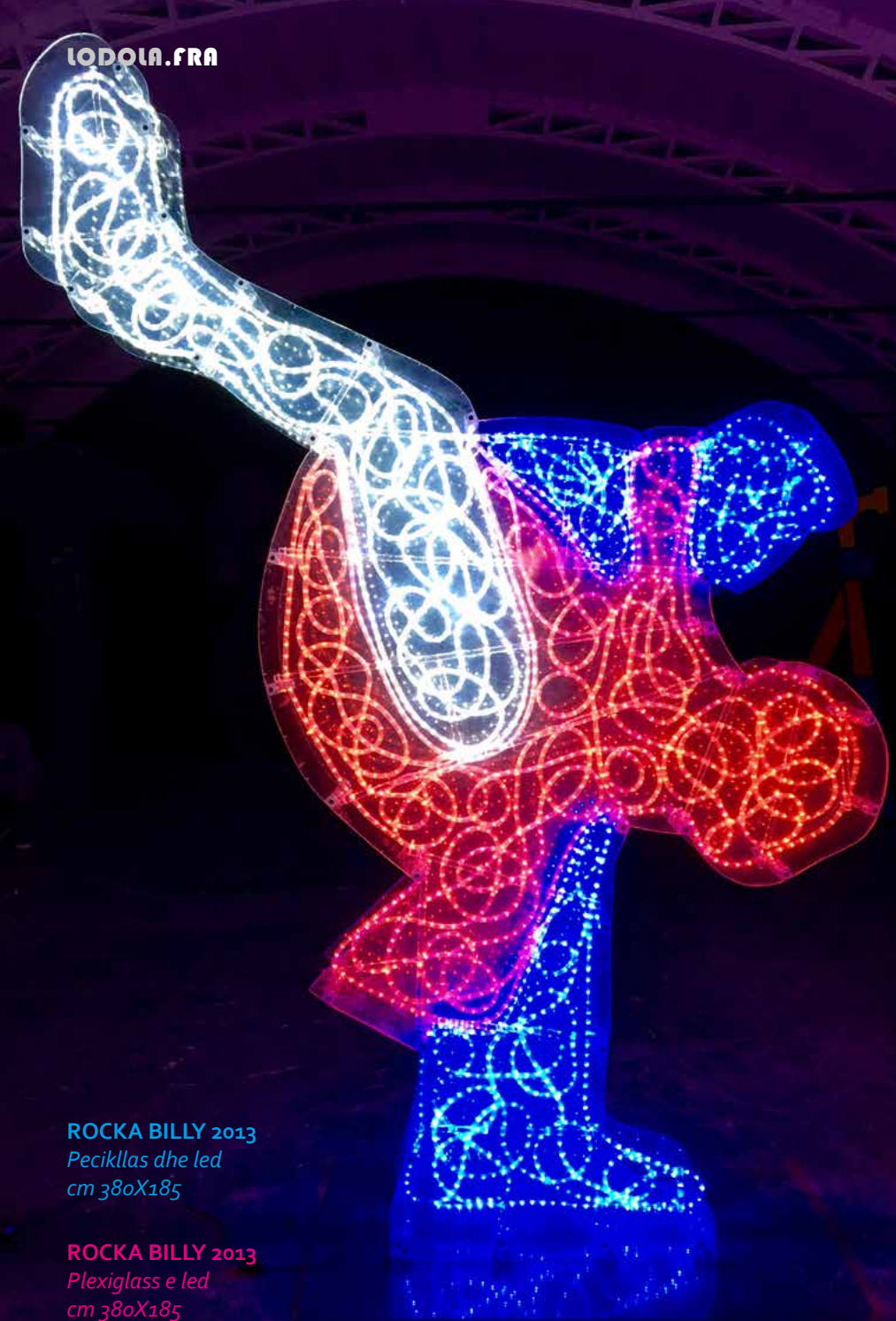
STARLIGHT 2011
Pecikllas dhe led
cm 380x185

STARLIGHT 2011
Plexiglass e led
cm 380x185

TAICHI 2014
Pecikllas dhe led
cm 275x175

TAICHI 2014
Plexiglass e led
cm 275x175

ROCKA BILLY 2013
Pecikllas dhe led
cm 380X185

ROCKA BILLY 2013
Plexiglass e led
cm 380X185

Vittorio Sgarbi – Note di Luce

Nese do te tregoja gjene e pare pozitive po te mendoja per Marco Lodola, do te thoja qe nuk behet fjale per nje artist te “ri” apo totalisht te ri. Nuk mendoj aspak qe e reja eshte nje vlere pozitive ne art. Eshte padyshim per tregun, dominuesi i vertete, i madh i artiti bashkohor, sipas ligjit te marketingut modern qe eshte i vlefshem sa per pikturat po ashtu dhe per makinat: duhet gjithmone te ofrohen produkte inovative per te nxitur shitjet, per ti promovuar si te tilla, te krijohen deshira te impostuara per konsumatorin.

Kur tregu dhe aleatet e tij besnike (kritiket, koleksionistet) kane zbuluar ne mes te shekullit te kaluar, qe e papritura eshte ne harmoni me principin e mallit te ri, arti eshte kthyer ne mode.

Nje metamorfoze qe thujse ka permbysur sensin e vet artit sic ishte parashikuar deri ne shekullin e nentembedhjet, kur krijohej jo per te sjelle dicka te re, por te perjetshme.

Ne menyre absurde kulti i artistit te ri ka bere trasformimin e te kaluares si nje armik per ta luftuar, vetem se fundmi kur kuptuan qe dhe e shkuara mund te perbej nje avantazh te ri gjithmone e me te kerkuar, u mor ne konsiderate. Dhe ndodhemi keshtu, duke pare shume art bashkohor te viteve te kaluara. Me Lodola-n rreziqe te percaktuara duhet te menjanohen, pikerisht per te qenin “jo i ri”. Mbas perberjes me pecikllas, mbas dritave neon, mbas prejardhjes kromatike, ka nje histori precize te artit, qe eshte njohur, e kritikuar ne meditim, e perpunuar: Futurismi ritmi shumengjyresh i Delaunay, Pop - Arti, per te folur per ate cka eshte me evidente. Nje mēnyrē e caktuar per te zvogēluar stereotipin, figura, kontur, emēruesi minimal, ishte tipike e mēnyrēs nē tē cilēn pop-arti ka zhvilluar idetē qē vijnē nga figuracioni i reklamave (le te mendojme perpara se te Warhol dhe Lichtenstein, tek Allen Jones, Tom Wesselmann, James Rosenquist).

Neon kishte Dan Flavin dhe konceptualizmi i Mario Merz, impenjimi i tij artistik me i rendesishem

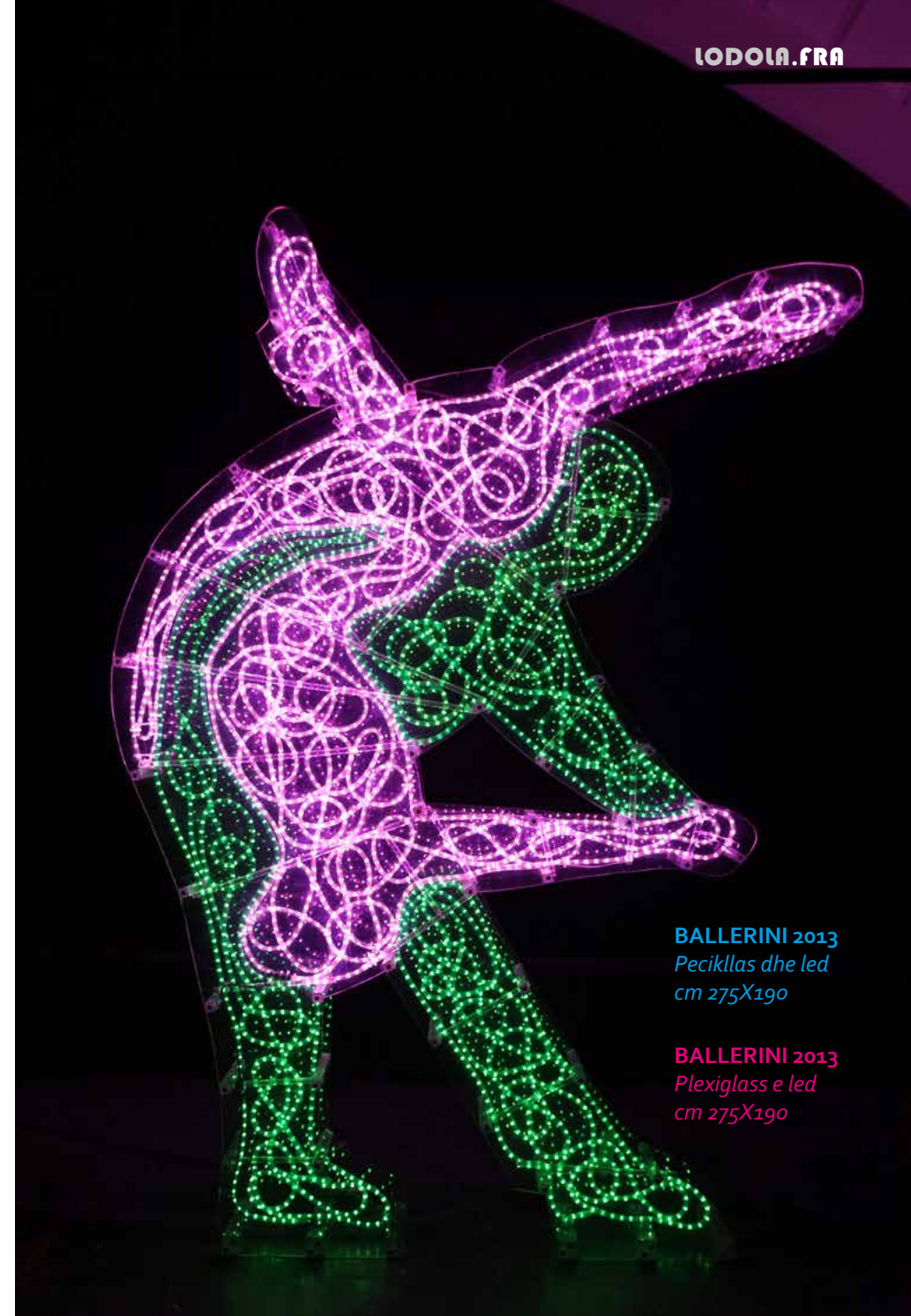
Por ne fund te fundit nese e shohim me vemendje edhe Lodola ka figura jo shume

konceptuale por te pakten minimaliste, nje minimalizem te figures qe eshte e lire nga intelektualizmat apo nga impulset mistike te Flavin dhe miqeve e tij. Sa pēr ngjyrēn, organizimi i saj nē draftet te vęantē, planare dhe uniforme, tē gjalla, referimi i menjēhershēm eshte per Futurizmin, jo shume persa i perket mjeshtrove themeluese, por per ate qe nepermjet gjuhes se mjeshtrove u be kompozitori me i madh per mobilje, per tekstile, ne gjithcka qe mund te ishte dekorim: Fortunato Depero; nē ganc ky i Depero-s, nē gjendje qē tē lidhi Lodola-n me nje tjetēr artist bashkēkohor, i cili pērjetoi stimuj tē ngjashem, Ugo Nespolo, edhe pse, mē vonē, me nje rrugē formale mjaft tē ndryshme nga e tija.

Lodola “jo i ri”, jo sepse ishte me i mençur se sa e kaluara, nē prag tē pērvojave historike tē cilat edhe pse ende aktuale, janē tashmē tē trashēgimisē artistike, traditē. Por duhet pranuar se dhe menyra e tij e te qenit “jo i ri” ka padyshim nje originalitet, deri ne piken ku nuk mund ta perkufizojme as si nje neo-futurist, sic kishte deshire ne moshe te re, dhe as si nje “post-pop”, dhe me asnje perkufizim tjetër qe ta identifikojte ate si nje vazhdimēs i e diçkaje qē ishte shpikur para tij.

Lodola eshte kryesisht Lodola, perpara cdo konsiderate tjetër.

Keshtu eshte degjuar, keshtu eshte vleresuar, keshtu menyra e tij e mos qenit “i ri” perfundoi duke qene nje risi, i ri per te rejat qe tregut i pelqen, disa kritikeve dhe vete atyre. Jo rastesisht fillimiet e Lodola-s kane ardhur mbi skine e eksperiencave si “Nuovi Nuovi” te Renato Barilli, qe shume te rinj nuk ishin. Si ne shume prej artit “Nuovi Nuovi”, Lodola ka rekuperuar kenaqesine e artit qe nuk ben me diference me aplikimin (pjesa me e madhe e veprave te tij jane pjese se arredimit), sepse arti – sic mendonin Depero, Delaunay, Léger – sherben per te zbukuruar dhe rishpik boten njerezore, pēr tē hyrē konkretisht nē tē pērditshme e tij. Lodola ka rekuperuar, ose ndoshta ka gjetur per veten e tij kēnaqēsini e nje citimi pothuajse te pavullnetshēm, jo pēr t’u dukur, pa interes apo pēr tē dale i kulturuar dhe madheshtore, nē kētē mēnyrē tē ndryshme nga post-modernia tek Mendini

BALLERINI 2013
Pecikllas dhe led
cm 275X190

BALLERINI 2013
Plexiglass e led
cm 275X190

OMAGGIO A DEPERO 2010
Pecikllas dhe led
cm 300x95

OMAGGIO A DEPERO 2010
Plexiglass e led
cm 300x95

me te cilin edhe mund te duket l ngjashem. Lodola mendon vetëm për të treguar, për të ilustruar, është kjo detyra e tij, si te punojnë me shkrimtarët ashtu edhe me industrinë e mëdha, me muzikantë pop ose me publicistët. Ajo cka na ben te shohim më shpesh janë mitet e pavetëdijshme te kolektivitetit ne epoken e medias, muzikës, kinemase, pa idealizuar, por duke i trajtuar ato në mënyrë të bukur dhe argetuese, mjafton vetëm qe çdo gjë të japet, gjithmonë si një lojë. Ne fund ajo që ka rëndësi është kënaqësia e efektit, komunikimi l menjehereshem, shija e një imazhi, një stil, një objekt menjëherë l njohur në komponentet e tij themelore, si një siglim, një ikonë, një "logo" pa komplikime të panevojshme. Akronimet, ikona, logot te cilat vijin për të jetuar në të pandërgjegjshme dhe për të jetuar me ato po të njëjtat mite nga të cilat kanë ardhur, duke sjellë bashkë me ta një mekanizëm të vazhdueshëm pasqyrash reflektuese. Te qëndrojnë ne sipërfaqe por pa qene sipërfaqesore, këtu është arti i madh l lojes se fatit te Lodolës; sepse kënaqësia është diçka e shpejtë dhe jetëshkurtër, ekziston vetëm në qoftë se ju nuk shkoni te gërmoni në komplekset tona, në psikologjinë tonë të ndërlikuar, në pakënaqësitë tona të përjetshme. Kjo është edhe "popullariteti" i Lodolës, thirrja anti-intelektuale të kthehet në te njëjtën audiencë qe i drejtohet kinemase, televizionit, reklames, muzikës, rock star, për të rregulluar kohët dhe mënyrat e artit me ato të jetës bashkëkohore. Veprat e Lodolës mund të shihen duke ecur në një makinë ne një shtrirje urbane, jashtë dritareve, ose në rrugën e një metroje: duhet te jeni te sigurt se diçka prej tyre me siguri do të mbetet në sytë dhe mendjet tona. Per sa artistë të tjera mund të them të njëjtën gjë? [Mirësjellje Torcular]

Vittorio Sgarbi – Note di Luce

Se dovessi indicare la prima cosa positiva pensando a Marco Lodola, direi che non si tratta di un artista "nuovo", o almeno totalmente nuovo. Non ritengo affatto che il nuovo sia un valore positivo in arte. Lo è sicuramente per il mercato, il vero, grande dominatore dell'arte contemporanea, secondo una legge del marketing moderno che è valida per i dipinti come per le automobili: bisogna offrire prodotti sempre rinnovati per stimolare le vendite, promuoverli come tali, creare bisogni indotti negli acquirenti. Quando i mercati e i loro fedeli alleati (i critici, i collezionisti) hanno scoperto, intorno alla metà del secolo scorso, che l'Avanguardia si accorda perfettamente al principio della merce nuova, l'arte è diventata moda.

Una metamorfosi che ha quasi capovolto il senso stesso dell'arte così come era stato inteso fino all'Ottocento, quando si creava non per fare qualcosa di nuovo, ma di eterno. Assurdamente, il culto del nuovo artistico ha finito per trasformare il passato quasi in un nemico da combattere; solo di recente, quando ci si è accorti che anche il passato poteva essere a vantaggio di un nuovo sempre più richiesto, è tornato a essere preso in considerazione. Ci troviamo così a guardare tanta arte contemporanea degli anni precedenti.

Con Lodola, certi pericoli dovrebbero essere scongiurati, proprio per il suo essere "non nuovo". Dietro le sue sagome di plexiglass, dietro le sue luci al neon, dietro le sue campiture cromatiche, c'è una precisa storia dell'arte che è stata conosciuta, meditata criticamente, rielaborata: il Futurismo, il colorismo ritmico di Delaunay, la Pop Art, per dire solo di ciò che sembrerebbe più evidente. Un certo modo di ridurre la figura a sagoma, contorno, minimo denominatore grafico, era stato tipico del modo con cui la pop art ha sviluppato gli spunti provenienti dalla figurazione pubblicitaria (si pensi, più ancora che a Warhol e a Lichtstein, ad Allen Jones, Tom Wesselman, James Rosenquist).

Il neon aveva avuto Dan Flavin e il concettualismo di Mario Merz, il suo impiego artistico più rilevante.

Ma in fondo, a ben vedere, anche Lodola possiede una sua cifra non certo concettuale, ma almeno minimalista, un minimalismo della figura che è comunque esente dagli intellettualismi o dagli slanci mistici di Flavin e compagni. In quanto al colore, alla sua organizzazione in stesure distinte, planari ed uniformi, vivacissime, il riferimento immediato è al Futurismo non tanto dei maestri fondatori, quanto di chi con il linguaggio dei maestri è diventato il grande compositore nei mobili, nei tessuti, in tutto ciò che poteva essere decorazione: Fortunato Depero; un aggancio, quello con Depero, capace di associare Lodola a un altro artista contemporaneo, che ha avvertito analoghi stimoli, Ugo Nespolo, anche se, in seguito, con un percorso formale piuttosto diverso dal suo.

Lodola "non nuovo", quindi, perché saggio rispetto al passato, sul solco di esperienze storiche che, seppure ancora attuali, sono già patrimonio artistico, tradizione.

Ma va anche ammesso che il suo modo di essere "non nuovo" possiede un'originalità indubbia, al punto da non poterlo definire né un neo-futurista, come avrebbe voluto da giovane, né un "post-pop", né con qualunque altra definizione che lo identifichi come un continuatore di qualcosa che era stata inventata prima di lui. Lodola è soprattutto Lodola, prima di ogni altra considerazione.

Così è stato sentito, così è stato subito apprezzato, così il suo essere "non nuovo" è finito per diventare una novità rispetto al nuovo non veo, il nuovo per il nuovo che piace tanto ai mercati, a certi critici e a loro soltanto. Non a caso gli esordi di Lodola sono avvenuti sulla scia delle esperienze come i "Nuovi Nuovi" di Renato Barilli, che così nuovi in fondo non erano. Come in molta dell'arte dei "Nuovi Nuovi", Lodola ha recuperato il piacere di un'arte che non stabilisce più differenze con l'applicazione (la maggior parte delle sue opere sono potenziali oggetti d'arredamento), perché l'arte – come pensavano Depero, Delaunay, Léger – serve a decorare e reinventare il mondo dell'uomo, a entrare concretamente nel suo quotidiano.

Lodola ha recuperato, o forse trovato per proprio conto il piacere di un citazionismo quasi

involontario, non ostentato, senza nessun interesse ad apparire colto e superbo, in questo così diverso dal post-moderno alla Mendini al quale pure potrebbe assomigliare. Lodola pensa solo a far vedere, a illustrare, è quello il suo compito, sia che collabori con gli scrittori o con le grandi industrie, con i musicisti pop o con i pubblicitari. E quello che ci fa vedere più di frequente sono i miti dell'inconscio collettivo nell'era massmediatica, la musica, il cinema, senza idealizzarli, ma anzi trattandoli in modo divertito e divertente, basta che il tutto si dia sempre come un gioco. Alla fine quello che conta è il piacere dell'effetto, l'immediatezza della comunicazione, il gusto di un'immagine, di uno stile, di un oggetto subito riconoscibili nelle loro componenti fondamentali, come una sigla, un'icona, un "logo", senza altre inutili complicazioni. Sigle, icone, loghi che giungono ad abitare nell'inconscio e a convivere con quegli stessi miti dai quali provenivano, confondendosi con essi in un continuo meccanismo di specchi riflettenti. Galleggiare, stare in superficie senza essere superficiali, ecco il grande azzardo dell'arte di Lodola; perché il piacere è qualcosa di rapido e di evanescente, esiste solo se non si va a scavare nelle nostre complicazioni, nelle nostre intricate psicologie, nelle nostre eterne insoddisfazioni. È questa anche la "popolarità" di Lodola, vocazione anti-intellettualistica a rivolgersi allo stesso pubblico a cui si rivolge il cinema, la televisione, la pubblicità, la musica delle rockstar, ad adeguare i tempi e i modi dell'arte a quelli della vita contemporanea. Le opere di Lodola si potrebbero vedere muovendosi in un'automobile lungo un tratto urbano, fuori dai finestrini, oppure lungo il percorso di una metropolitana: c'è da stare certi che qualcosa di loro rimarrebbe certamente nei nostri occhi e nella nostra mente. Di quanti altri artisti si potrebbe dire altrettanto?

[courtesy Torcular]

Achille Bonito Oliva

I dashur Lodola, figura sherben për të shënuar një prag, zakon te natyrshme që ndan te shfaqurin e artit nga shfaqjet e tjera. Specifika e cilësisë, konotacioni I saj, qëndron në te qenurit e saj në mënyrë aparente. Nje aparence qe vazhdimisht vesh figura të ndryshme, mbulime të veçanta, te cilat bejne qe kuadroja te qendroje ne nje menyre të heshtur. Forca e tij qëndron në te prezantuarit pa sforco, në shkëlqimin e veshjeve që nuk tradhtohet ne veshtiresi me tepër ne një braktisje natyrore. “Arti është një çështje e hulumtimit të hirit nga njeriu: ekstazia e tij në kohë kur pjesërisht ja del; tërbimi i tij dhe agoni, kur ndonjëherë dështon “(G.Bateson, Stil,Falemidërit Informacionit). Ekstazia merr mbi te gjitha artistin, kjo eshte nje gjendje e veçante dhe e nevojshme në mënyrë që ai mund të sjellë maskimin e imazhit në gjendjen e epifanise. Atëherë edhe syri jashtëm, kontemplues, është ne një gjendje ekstaze që e vë atë në mundësinë e informacionit të ri për botën. Figura është kështu një mbartës i nje mospërputhjeje në mes të imazhit të saj dhe aparenceve të jashtme për të, atëherë tjetri prodhon, pas kryerjes se diferences se vet, një stad integritetit përmes raportit qe modifikon mes njeriut dhe realitetin. Arti ka natyrën e vet të brendshëm korrigjuese qe e con te korrigjoje gjestin e papërmbajtshëm te pamjes se saj fillestare dhe qe krijon nje raport social ne momentin e meditimit, në forma jo retorike. Figura është përmes këtij korrigjimi, simptomë e një prirje të veçantë, për të vepruar në mes të nevojës se katastrofes dhe “diturise sistematike”, duke përfshirë edhe prodhimim, thyerje dhe cuarjen ne nje destinacion te trupit social. Ekziston nje inerci. Fillestare kundër të cilit arti është një armë, një “qetësi”komunikimi ajo tenton të

ndryshojë përmes futjes së një stadi “trazirash”. Figura është instrumenti I zgjerimit në mes te bllokimit te tij, në mes të dy poleve qe krijojne raportin e komunikimit, mjeti ikonografik qe konfirmon paqen dhe bukurinë. Turbulenca jepet nga epifani nga Imazhi që thyen pritshmëritë dhe paraqet, nëpërmjet nje gjuhe te perkulur me kërkesa të veçanta te shprehuri; eshte një element alarmues. Prandaj, figura është shqetësuese, çfarë përcakton një sinjal alarmi që kalon gjithë gjuhën dhe imazhet sociale. Në të njëjtën kohë dëshira e thellë per marrëdhënie me botën e merr përsipër nje art, te mbështetur nga një zgjuaresi sistemike e cila ka tendencë të shtyjë atë drejt një korrigjimi te thyerjes fillestare, riparimin radikal te dhunes se vetmuar imagjinare individuale. Figura shërben për të prodhuar një pykë, një hendek midis qetësisë se komunikimit sociale dhe trazirave te gjestit artistik, në mënyrë të tillë që të favorizojnë një pamje që gjen admirim dhe jo keqkuptim ose frike. Maskimi që merr Figura qe mund të kalojë nëpër maska të ndryshme, të cilat ndonjëherë edhe ato frymëzojnë terrorin. Por fundi eshte gjithmonë ai qe mban një shpresë, një pezullim I shijes se mbrojtjes, e cila pastaj lejon hyrjen e madhe në botë, nën sytë e kujdesshem dhe të admiruar, gati për të kapur ndryshimin tuaj. Arti nuk perballon indiferenca, çmenduri e një shikimi që lind në një kusht inert. Prandaj Figura prezanton gjithmonë bukur, që siç thotë Leon Battista Alberti, është një formë e mbrojtjes. Mbrojtje inerci e te perditshmes dhe mundësinë e dështimit nga ana e shikimeve indiferente nuk mbeten të verbuar nga paraqitja e saj. Surpriza, sjellje e çuditshme, arti proverbial, janë lëvizja taktike e një Strategjia synon te konsolidoje ndryshim e imazhit artistik nga imazhet e tjera. “Unë pyes artin qe te me largoje nga shoqëria e njerëzve për të futur mua në

një tjetër “(C.Levi Strauss). Kjo nuk është një dëshirë për të shpëtuar, nuk është një përpjekje per të shpëtuar nga realiteti, por përpjekje për të hyjë në një tjetër hapësirë, për të zgjeruar një hendek që zakonisht duket I përjashtuar. Arti korrigjon vizionin e shkurtër dhe prezanton një shikim më frontal, por të gjatë, te diferenciuar, nje te pare te harkuar. Kështu që mund të anashkalohe frontalitetin e pakapërcyeshem te gjërave dhe gjithashtu të marrë ato mbrapa. Artisti, pra, punon për të hapur këto porta, për të lëvizur pikëpamjen për një lakim edhe mundësia e prendesise. Arti është praktika e kësaj lëvizjeje përmes pengesës se shumë figurave, e cila përbëjnë arsenalin taktik me te cilat artisti ushtron marrëdhëniet e tij me botën. Një siguri të shtyrë nga raporti I impulsive ambivalente, nga dëshirat që të çojnë drejt një gjendje te shpirtit, në kryqëzimin e oshilacioneve sentimentale dhe emocionale që përbëjnë identitetin dhe probabilitetin ekzistencial. “A jeni në mesin e atyre që shikojnë apo ata që vënë duart ne piste? “(Nietzsche). Për këtë pyetje, ju Lodola, si mund të përgjigjesh?

Me dashuri
A.B.O.

NARCISO 2007
Pecikllas dhe led
cm 300x79

NARCISO 2007
Plexiglass e led
cm 300x79

Achille Bonito Oliva

Caro Lodola,
la figura serve a marcare una soglia, il solco naturale che separa l'apparizione dell'arte da altre apparizioni. La qualità specifica, la sua connotazione, risiede nel suo essere esplicitamente apparenza. Un'apparenza che indossa continuamente diverse figure, particolari travestimenti, che inducono lo sguardo a rimanere sbarrato attraverso un lampo silenzioso.
La sua forza risiede nel suo presentarsi senza sforzo, nello sfarzo di un abbigliamento che non denuncia mai difficoltà semmai un naturale abbandono.
"L'arte è un aspetto di ricerca della grazia da parte dell'uomo: la sua estasi a volte, quando in parte riesce; la sua rabbia e agonia, quando a volte fallisce" (G.Bateson, Stile, Grazie informazione).
L'estasi prende innanzitutto l'artista, quello stato particolare e necessario affinché egli possa portare il travestimento dell'immagine nella condizione della epifania. Allora anche l'occhio esterno, quello contemplatore, è attraverso da uno stato estatico che lo mette nella possibilità di una nuova informazione sul mondo.
La figura è portatrice dunque da una parte di uno scompenso tra la propria immagine e quelle esterne a essa, dall'altra produce successivamente, dopo l'esibizione della propria differenza, uno stato di integrazione attraverso l'estasi che modifica la relazione dell'uomo con la realtà.
L'arte possiede una sua interna natura correttiva che la porta a correggere il gesto prorompente della sua apparizione iniziale e a stabilire un rapporto socializzante nel momento della contemplazione, in forme non retoriche.
La figura è il tramite di questa correzione di rotta, il sintomo di una particolare inclinazione, quella di operare tra bisogno della catastrofe e la "saggezza sistemica", tra la produzione di una rottura e la spinta

a destinarla al corpo sociale. Esiste una inerzia iniziale contro cui l'arte si arma, una "serenità" della comunicazione che essa tende ad alterare mediante l'introduzione di uno stato di "turbolenza". La figura è lo strumento di allargamento tra le sue strozzature, tra le due polarità che ostruiscono il rapporto di comunicazione, il mezzo iconografi cono che conferma pace e bellezza.
La turbolenza è data dalla epifania dell'immagine che rompe le aspettative e introduce, mediante l'irruzione di un linguaggio piegato a esigenze più particolare espressività; un elemento allarmante.
La figura dunque è il perturbante, ciò che determina il segnale di un allarme che attraversa tutto il linguaggio e l'immaginario sociale.
Nello stesso tempo il desiderio di profonda relazione con il mondo prende il sopravvento nell'arte, sostenuta da una saggezza sistemica che tende a spingerla verso una correzione della rottura iniziale, a riparare alla radicale solitaria violenza dell'immaginario individuale.
La figura serve a produrre un cuneo, un varco, tra la serenità della comunicazione sociale e la turbolenza del gesto artistico, in maniera da favorire un'apparizione che trovi ammirazione e non incomprensione o paura. Il travestimento che la figura assume può passare attraverso varie maschere, che alcune volte incutono anche terrore.
Ma il fine è sempre quello di introdurre un'attesa, una sospensione di difese del gusto, che permettano poi la grande entrata nel mondo, sotto occhi attenti e ammirati, pronti a cogliere la differenza.
L'arte non sopporta l'indifferenza, la distrazione di uno sguardo che si pone in una condizione inerte. Perciò la figura introduce sempre la bellezza che, come dice Leon Battista Alberti, è una forma di difesa. Difesa dall'inerzia del quotidiano e dalla possibilità di scacco da parte di sguardi indifferenti che non restano abbagliati alla sua apparizione abbagliante.
La sorpresa, la proverbiale eccentricità dell'arte, sono i movimenti tattici di una strategia rivolta

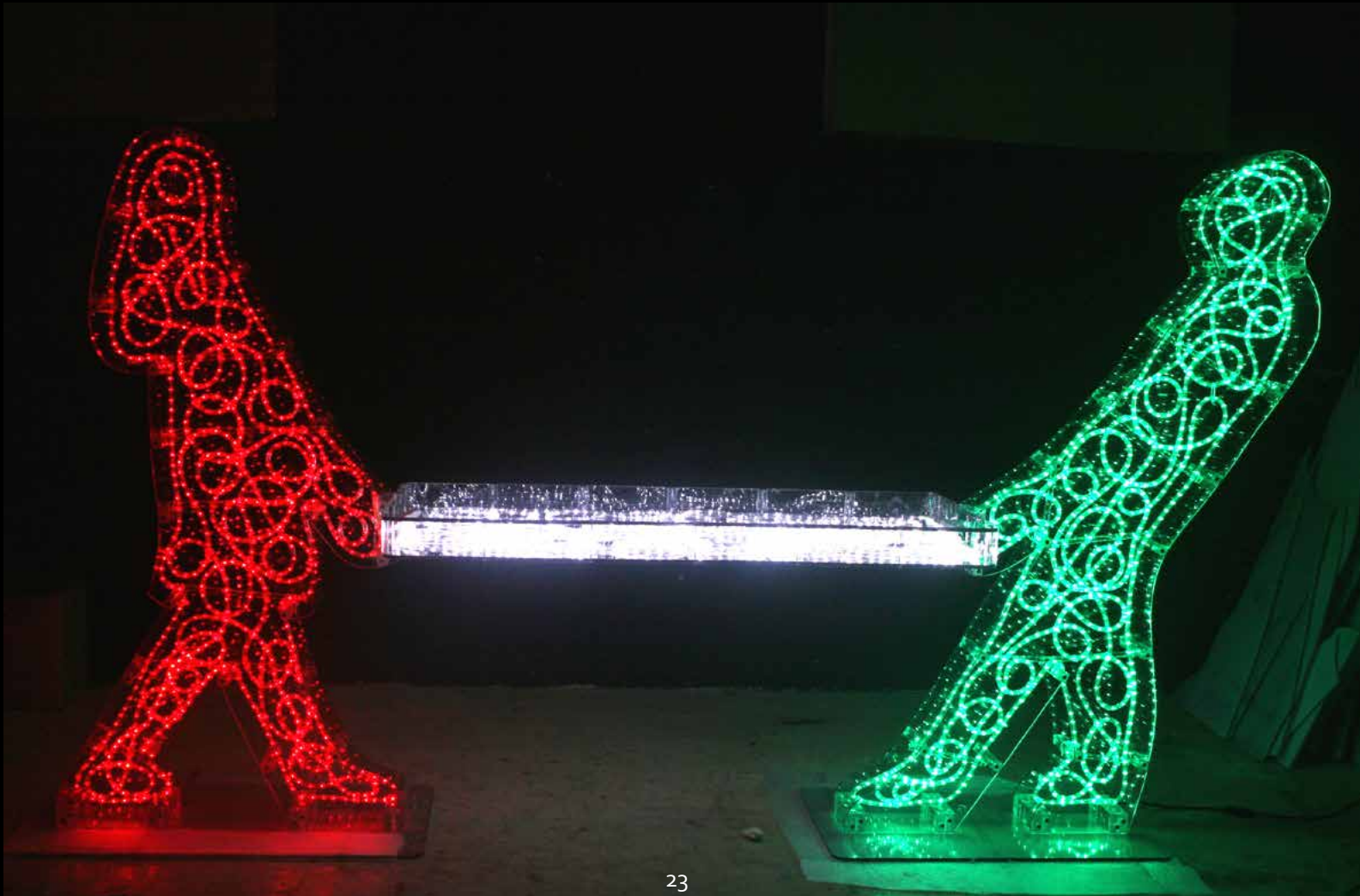
a consolidare la differenza dell'immagine artistica dalle altre immagini.
"Io domando all'arte di farmi sfuggire dalla società degli uomini per introdurmi in un'altra" (C.Levi Strauss). Questo non è un desiderio di evasione, non è un tentativo di sfuggire la realtà, bensì il tentativo di introdursi in un altro spazio, di allargare un varco che normalmente sembra precluso.
L'arte corregge la vista corta e introduce una guardata non più frontale, ma lunga e differenziata, la guardata curva. Così può aggirare l'invalidabile frontalità delle cose e anche prenderle alle spalle.
L'artista dunque opera per aprire tali varchi, per spostare la vista verso un incurvamento del significato anche possibilità di affondo, oltre che di aggiramento
L'arte è la pratica di questo movimento mediante il deterrente di molte figure, che costituiscono l'arsenale tattico cui l'artista esercita il suo rapporto col mondo. Un rapporto certamente mosso da pulsioni ambivalenti, da desideri che lo portano verso uno stato d'animo, all'incrocio di oscillazioni sentimentali ed emotive che ne costituiscono l'identità e la probabilità esistenziale.
"Sei tu fra quelli che guardano o quelli che mettono le mani in pasta?" (Nietzsche).
A questa domanda, tu Lodola, come rispondi?

Affettuosamente
A.B.O.

LITIGHELLO
Pecikllas dhe led
cm 178 x 293 x 70

LITIGHELLO
Plexiglass e led
cm 178 x 293 x 70

PEGASO 2008
Pecikllas dhe led
cm 300 x 150 x 30

PEGASO 2008
Plexiglass e led
cm 300 x 150 x 30

Gillo Dorfles
Z. Neptune arrin në Poseidonia

Z. Neptune - mishërimi I ndritur i perëndisë greke Poseidon - hyjni kujdestar i Paetum - u rishfaq këto ditë në një nga kullat që ngrihen në të dyja anët e mureve të lashta ciklopike, dhe solli me vete një mori të tërë të figurave shumëngjyrëshe dhe të ndritshme vallëzimi dhe te gjalla qarkore te diteve te sotme. Dhe në kete mënyrë që MMMAC mirëpret këtë vit stafin e Marco Lodola, një artist – pikerisht ne nje epoke tmerresisht te zymte si kjo e jona - ka qenë në gjendje te ofroje nje arti, ku del ne pah një atmosferë qe te ofron kënaqësi të gjallë. "Kënaqesia", që do të thotë: larmi të ngjyrave, saktësinë ne lineamente, vitalitetin e imazheve qe merren nga dallga harmonike e vallezimit, te lojes, te takimit te dashurisë ... dhe ekspozohen ne ritualet e tyre, më shumë hedoniste se te shfrenuar.

Elementi qe me pas e ka bërë, dhe e bën atë edhe më të pakundërshtueshëm dhe suazive persa I perket figures se Lodolës, është takimi me dritën. Me mënyrat e saj, qe nga njëra anë, e bën atë edhe më abstrakte dhe simbolike ne kompozimet e tij; por, nga ana tjetër, I ofron ketyre figuave ate perfeksionin qe fshin cdo detaj te tepert, cdo të veçantë, çdo aspekt "piktorë cistike", dhe sjell në jetë figurat, apo edhe siluetat e mëdha shumëngjyrëshe dhe të ndritshme, ne menyre te menjëhershme qe asnje "dorëzim I vertete" nuk mund të marrë. Kjo nuk do te thote, natyrisht, kthimin në një brumë pikturë me bazë, me dritë - hije, ose anasjelltas tek ai abstraksion i cili kishte eliminuar nga bota e artit pamor një nga komponentët e tij thelbësor: një "narrative" dhe Lodola, në fakt, arrin te menaxhoje kete ceshtje të gjatë te artit figurativ duke rifituar mjetet e vjetra të te shprehurit - e vjetër "mesatare" të furçës dhe penelit, balta dhe guri modulohet apo gdhendet – lene vend tek ata që mund ti perkufizojme "media e re": mjetet e reja të komunikimit sot bazohen tek drita, tek ngjyra, tek lëvizja, nën vezullim e pezazhit te nates metropolitane. Dhe kjo është një nga konstantet që së pari Lodola ka qenë në

gjendje të identifikojë, qe nga eksperimentet e para (në dukje Futuriste te një Depero ose e nje pop-arti amerikan të caktua), që do te thote: qe aktualisht shumë nga përvojat estetike me të cilat ne jemi në kontakt të përditshëm, nuk jam aq shumë nga pikturat e muzeve apo monumentet e shesheve të qytetit, sac jane stimujt e pafund - shpesh anestezik, shpesh Kitsch -, te mbushur me ngarkesa te padiskutueshme shprehëse, qe na serviren nga televizioni, nga spotet publicitare, nga reklamat e ndritshme, nga tabelat e bareve dhe nga arredimi urban. Ky interpretim i qytetërimit bashkëkohor, për më tepër, u zhvillua qe nga fillimet e punëve të Lodolës në pamjen më themelore, por më vonë u bënë më shumë një "ikonizim i apasionimit" : çifte vallëzimi, figurat sapo te permendura, ghirlande, pazamentet e formave femëror apo fëminore ...krijonin boten e tyre, në një kohë dekorative (hijeshinë e ngjyrave tonal, përsëritjeve grafike) dhe të angazhuar nga ana shoqërore. Nga ky mikro-univers lodolian ne, kemi sot, në ekspozitë në MMMAC, disa nga më signifative prova të fundit: nga vizatimet e "letrës së varfer me ngjyrë", me figura kërcimtaresh, çifte, një sirenë, te një "triçikël" te shijshme te shekullit të nëntëmbëdhjetë, një zotëri te mbushur me nje kapele e frak ...tek më mbresëlënëse plastike te medha muri, të thjeshtë dhe të ndritshme (ende vallëzim çiftesh, por edhe të motoçiklistëve, "puthje" magmatike të verdhë dhe vjollcë), deri tek figura madhështore të Mr.Nettuno, ku skeleti prej neoni t'u bëjë dritë të formësojë vetë plotësinë e saj tre-dimensionale dhe magjike. Ajo që megjithatë, nuk mund të mos beje përshtypje, duke pasur parasysh tipin e miratuar nga artisti për një ekspozitë të aklimatizoj në një garë arkitekturale dhe arkeologjike si ajo e Paestum, ai do të kishte qenë në "takimin" mes artit të tij dhe vete mjedisit. E pra, është ky aspekti që duket befasues: puna e Lodolës nuk është aspak stonues sic ka supozuar dikush, në fakt, për shkak se ajo kontribon ne gjallërimin e hapësirave te lashta solemne, pa I "ndotur", dhe duke ndenjor I shkëputur: bija

e një moshe të ndryshme qe nuk do të jetë në ngjashmeri me të parat. Ndërsa shumë piktura të fundit piktureske- edhe nga interpretues me te medhenj - "do te stononin", nese do te vendoseshim në krahasim me ambjentet arkaike, por "përfshirjen" e rrezikshme, keto te Lodola-s mbeten ndjeshëm te diferencuara nga mjedisi dhe për këtë arsye nuk e "ndotin", por përdoren si "mbështetje". Ka pasur disa diskutime rreth tij shumë për "fundin e figurave" ose rreth domosdoshmërisë së abstraksionit. Sot, fytyra e përhapjes së eksperimenteve ku instalimet e objekteve jo te kombinuara ose ndërtime komplekse te shfrenuar nga ana konceptuale, si ato te ekspozuara - në shndritjen e tyre të gëzuar, në indiferenza e tyre sovranë për kanonet e bukurisë apo Ktsch – na ofrojmë një shembull simptomatike si një baze ironie, argetuese, ipersiflge, mund të jenë të dobishme për të lejuar një verifikim të shprehuri autonome, dhe - pse jo -paralajmërues.

Gillo Dorfles
Mr Nettuno sbarca a Poseidonia

Mr Nettuno – la luminescente incarnazione del dio greco Poseidon – nume tutelare di Paetum – è riapparso in questi giorni in una delle Torri che si ergono ai lati delle antiche mura ciclopiche, e ha portato con sé tutta una schiera variopinta e luminosa di figure danzanti e di vivaci girotondi dei nostri giorni.

E' così che il MMMAC accoglie quest'anno la personale di Marco Lodola, un artista che – proprio in un'epoca di lugubre raccapriccio come la nostra – ha saputo offrirci un'arte dove emerge anzitutto un'atmosfera di vivace piacevolezza.

"Piacevolezza", che vuol dire: varietà dei colori, precisione del tratto, vitalità delle immagini che si lasciano trascinare dall'onda armoniosa del ballo, del gioco, dell'incontro amoroso... e che si esibiscono nei loro rituali, più edonistici che orgiastici.

L'elemento, poi, cha ha reso, e rende ancora più perentorie e suasive le figure di Lodola, è l'incontro con la luce. Con la sua modalità

che, da un lato, rende ancora più astratte e emblematiche le sue composizioni; ma che, dall'altro, offre a queste figurezioni quell'assolutezza che cancella ogni particolare superfluo, ogni sfaccettatura "pittori cistica", e fa vivere le figurine, o anche le grandi silhouettes colorate e luminose, con una immediatezza che nessuna "resa veristica" potrebbe ottenere.

Il che non significa, ovviamente, il ritorno a una pittorica a base di impasti, di chiaroscuri, o viceversa a quell'astrattismo che aveva eliminato dal mondo dell'arte visiva una delle sue essenziali componenti: la "narratività", e Lodola, infatti, riesce a proseguire la lunga vicenda dell'arte figurativa rifiutando i vecchi mezzi espressivi – gli antichi "media" della tela e del pennello, della creta e della pietra plasmata o scolpita – facendo ricorso invece a quelli che si possono definire i "new media": i nuovi mezzi della comunicazione odierna basata sulla luce, sul colore, sul movimento, sullo scintillio del night-scape metropolitano. Ed è questa una delle prime costanti che Lodola ha saputo individuare, sin dai giovanili esperimenti (solo apparentemente accostabili al futurismo d'un Depero o a certa pop-art americana) ossia: che attualmente buona parte delle esperienze estetiche con cui veniamo a contatto giornaliero, non sono tanto i dipinti dei musei o i monumenti delle piazze cittadine, quanto gli infiniti stimoli – spesso anestetici, spesso Kitsch -, a tuttavia carichi di una indiscutibile carica espressiva, che si ci vengono forniti dalla TV, dagli spot, dalle pubblicità luminose, dalle insegne dei bar e dall'arredo urbano.

Questa interpretazione della civiltà contemporanea, del resto, avveniva già a partire dai primi lavori di Lodola in apparenza più elementari ma che in un secondo tempo venivano acquistando sempre più la perentorietà di un "iconismo feticizzato": le coppie danzanti, le figurine appena accennate, le ghirlande, i grovigli di sagome donnesche o infantili... costruivano un loro mondo, a un tempo decorativo (la gradevolezza dei colori timbrici, delle iterazioni grafiche) e socialmente

NETTUNO 2009
Pecikllas dhe led
cm 305 x 135

NETTUNO 2009
Plexiglass e led
cm 305 x 135

impegnato.

Di questo micro-universo lodoliano abbiamo, oggi, nella mostra al MMMAC, alcune tra le più significative prove recentissime: dai disegni su "carta povera colorata" con le figure delle danzatrici, delle coppie, d'una sirena, di un delizioso "velocipede" ottocentesco, d'un tronfio gentiluomo in cilindro e marsina... alle più imponenti grandi plastiche a parete, semplici e luminose (ancora coppie danzanti, ma anche motociclisti, magmatico "bacio" giallo e violetto), fino alla maestosa figura di Mr. Nettuno, dove lo scheletro a neon dà alla sagoma luminosa una sua corposità tridimensionale e magica.

Quello che, tuttavia, non può non stupire, considerando la tipologia adottata dall'artista per una mostra da ambientare in un contesto architettonico-archeologico come quello di Paestum, è quale avrebbe avuto "l'incontro" tra la sua arte e l'ambiente stesso. Ebbene, è proprio questo aspetto che appare sorprendente: l'opera di Lodola non risulta affatto discordante come si sarebbe potuto ipotizzare, appunto, perché contribuisce a vivacizzare gli antichi solenni spazi, senza "contaminarli", rimanendone distaccata: figlia d'un'età diversa che non intende essere assimilata con le precedenti.

Mentre molte opere pittoriche recenti – anche dai massimi interpreti – "stonerebbero" se poste a confronto con ambienti arcaici, per un "coinvolgimento" pericoloso, queste di Lodola rimangono nettamente differenziate dall'ambiente e dunque non lo "contaminano" ma se ne servono come "supporto". Si è discusso sì troppo attorno alla "fine della figurazione" o attorno alla necessità dell'astrazione. Oggi, di fronte al dilagare di esperimenti dove installazioni di oggetti scombinati o complesse costruzioni concettuali imperversano, opere come quelle esposte – nella loro allegra brillantezza, nella loro sovrana indifferenza circa i canoni del bello o del Ktsch – ci offrono un esempio sintomatico di come una base di ironia, di giocosità, di persiflage, possa essere utile per consentire il verificarsi d'una espressività autonoma, e – perché no- ammonitrice.

Philippe Daverio

Futurism? Pse duhet? Njëqind vjet pas përhapjes së frymës së manifestit shpirti i tij ngelet i paprekur. Pasi Futurizmi nuk ishte një tregues stil, as një shkollë ose sekt të cilit i përkiste. Futurism është Futurizëm. Kjo është një metodë të menduari për sjelljen krijuese, një mënyrë për të qenë përpara realitetit. Entuziazmi i njëqind viteve më parë për makinën, zhurma e motorit, shpejtësia e spostimit mund të tingëllojë naive sot, kur krahasohet me katastrofën e trafikut urban dhe autostradën e ngjeshur. Në qoftë se ajo do të konsiderohej në thellesinë e shpirtit, pra ajo e pasionit për risinë, nga zgjedhja konstante pa dyshime në perseritje akademike dhe thyerje të skemave, atehere shpirti i futurizmit është një nga strumentet thelbësorë për të fituar bastin e të nesërme, e cila është ajo që është prezente në tregjet e ideve dhe të gjerave në mënyrë globale. Risi-ja konstante e kombinuar me karakteret unike do të jete arma fituese. Marco Lodola ndjek këtë rrugë me vendosmëri që në kohën kur Renato Barilli pati intuitën për të krijuar grupin e tij bashkë me miqtë e tij "Futuristet e Rinj". Kjo e ben akoma më origjinale. Sot academia nuk kalon më orë të lodhshme duke përfaqësuar tasa supe apo punetore të hekurudhës nudo në poza të mbaspune; feston pafundësisht kurse konceptualizmi të artit të varfer, egzekutime të vogla pararoje ose neo-figuracion piktoresk. Kunder kësaj rryme Lodola Rema me forcë dhe vendosmëri që risia të gjendet në material të tjera, në dritën elektrike, në led, në estetikën vizive që vjen nga karikatura dhe publiciteti, në formën popullore, në

pjesëmarrjen mekanike të metalit, të xhamit, të plastikës dhe gomes për gjenezën e projektit. Dhe sidomos beson që vepra duhet të vijë mes njerezve, të marrë pjesë në një lojë kolektive. Dhe ja arrin, vepra e mbaruar ndoshta dhe për gjenezën artistike të autorit, lindur dhe rritur në Pavia. Në ironinë toscane në studime fiorentine. Sepse është pikërisht lehtësia e gjestit, dëshira e tij për zhvendosje ironike, që e ben atë të dashur që në shikim të parë.

Disa vende, dhe në Itali, të cilët janë të shumta që sebashku përbejnë muzeun e përhapur, disa vende përmbajnë një zëmër pulsuese që i ben të jetojnë pafundësisht. Është rasti i Cesenës dhe bibliotekës së pabesueshme që deshironin Novellen "Malatesta". Eleganza të rrepta të dhomës së konsultimeve, e mbetur e paprekur për më shumë se një mijë vjet e cila rifitoj prezantimin e dritës elektrike për të vazhduar akoma dhe sot me ritme natyrore të dritës, librat dhe sot e kësaj dite të lidhur me bankat e leximeve, me zinxhirit origjinal të hekurit, çilesia e këtyre librave, pasuria e tyre në shekujt në vijim të cilët ishin shekujt e Rilindjes kundër reformës, e bëjnë një vend të dendur si për atë që merr pjesë në studimet dhe kush për kuriozitetin e ndjeshëm, dëshirë për të gjetur emocionin e ndjeshmerisë e dimensionit të së kaluarës. Nuk ka dyshim oskimaron i sjell fantazisë së mendimeve: për të gjetur qytetin e shkuar, risitë e veprave të Marco Lodola është një dritë për shpirtin, një ushtrim dialektik

i lehtë për atë që deshiron të leri mendimet e tij të ecin drejt skenareve të ndryshme nga ato të perdritshmes që gjithsecili është mesuar.

Bregu i Romagna-s, njëherë skenar i bastisjeve marine ku velat e anijeve linin shenja tek "Serenissima Repubblica", pirateritë saracene, të kishes së shenjës dhe aventurave personale të principeve dhe monokratike individualiste. Sot bastisje të cadrave, totem e liturgjise së re bregdetare. Por që ngelet, duke lundruar, shpirti i të cilit bëri këtë tokë për karakteret e forta, Kapiteni Ostansio dhe Guido Novella nga Polenta, emra për burrë atë vertetë, që integruan në vitet e turbullura të treqindës. Sot tension edhe pse e bërë alegorik, qyteti konservon atë bukuri të marineve e kombinuar me mikpritjen verore të turizmit nga deti dhe atë të natyresë të veprave që ka përhapur Marco Lodola. Cesena, një laborator i vogël eksperimentesh në vazhdim. Në kërkim joti e një kohe të humbur por të një të ardhme të mundur.

Philippe Daverio

Futurismo? Perché sì? A cent'anni dalla diffusione del primo manifesto lo spirito suo rimane intatto. Poiché il futurismo non fu una indicazione di stile, neppure una scuola o una setta alla quale appartenere. Il futurismo è i futurismi. E' un metodo mentale per il comportamento creativo, un modo di porsi dinanzi alla realtà. L'entusiasmo di cent'anni fa per la macchina, il rumore del motore, la velocità dello spostamento potrebbe oggi suonare ingenuo se rapportato alla catastrofe del traffico urbano e alle congestioni autostradali. Se ne si considera invece lo spirito profondo, quello cioè della passione per l'innovazione, della scelta costante priva di dubbio fra ripetizione accademica e rottura degli schemi, ebbero allora lo spirito del futurismo è uno degli strumenti essenziali per vincere la grande scommessa di domani, che è poi quella della presenza attiva sui mercati delle idee e delle cose nella globalità in divenire. L'innovazione costante combinata con l'unicità dei caratteri vi sarà l'arma vincente. Marco Lodola segue questo percorso con determinazione da quando Renato Barilli ebbe l'intuito di definire il gruppo suo e dei suoi amici "Nuovi Futuristi". E le fa con particolare originalità. Oggi l'accademia non passa più ore tediose a rappresentare tazzine da brodo o nudi di ferrovieri in posa dopolavoristica; celebra all'infinito corsi di concettualità o di arte povera, piccole esercitazioni d'avanguardia o di neofigurazione pittorica. Contro questa corrente Lodola rema. Rema con forza e con la convinzione che l'innovazione stia in altri materiali, nella luce elettrica e nei led, nell'estetica visiva che sorge dal fumetto e dalla pubblicità, nella forma popolare, nella partecipazione meccanica del metallo, del vetro, delle plastiche e delle gomme alla genesi

NATALINO 25
Perspireks,
fletë metalike,
neoni, film
cm 300 x 175

NATALINO 25
Persprex, lamiera,
neon, pellicole
cm 300 x 175

del progetto. Ma soprattutto crede che l'opera debba vivere in mezzo alla gente, voglia partecipare ad un gioco collettivo. E ci riesce l'opera finita forse anche per la genesi artistica dell'autore, nato pavese e cresciuto all'ironia toscana negli studi fiorentini. Perché è proprio la leggerezza del gesto, la sua volontaria trasposizione ironica, che la rende amicante sin dal primo sguardo.

Alcuni luoghi, ed in Italia ve ne sono forse tanti che assommati formano il museo diffuso, alcuni luoghi contengono un cuore pulsante che li fa vivere all'infinito. E' il caso di Cesena e della incredibile biblioteca quattrocentesca che volle Novello Malatesta. L'eleganza severa della sua aula di consultazione, rimasta così intatta per oltre mezzo millennio da avere rifiutato l'introduzione della luce elettrica per seguire ancora oggi i ritmi naturali della luce, i libri tuttora attaccati ai banchi di lettura con le catenine di ferro originarie, la qualità medesima di questi libri, e l'arricchimento ulteriore nei secoli immediatamente successivi, che furono i secoli del Rinascimento della Controriforma, ne fanno un luogo denso sia per chi si trovi a far parte del manipolo degli studiosi che per chi, mosso solo da curiosità sensibile, voglia trovare nell'emozione il senso della dimensione del passato. Non vi è dubbio che l'ossimoro porti alla fantasia dei pensieri:

BALLERINI
Pecikllas dhe led
cm 143 x 80 x 10,5

BALLERINI
Plexiglass e led
cm 143 x 80 x 10,5

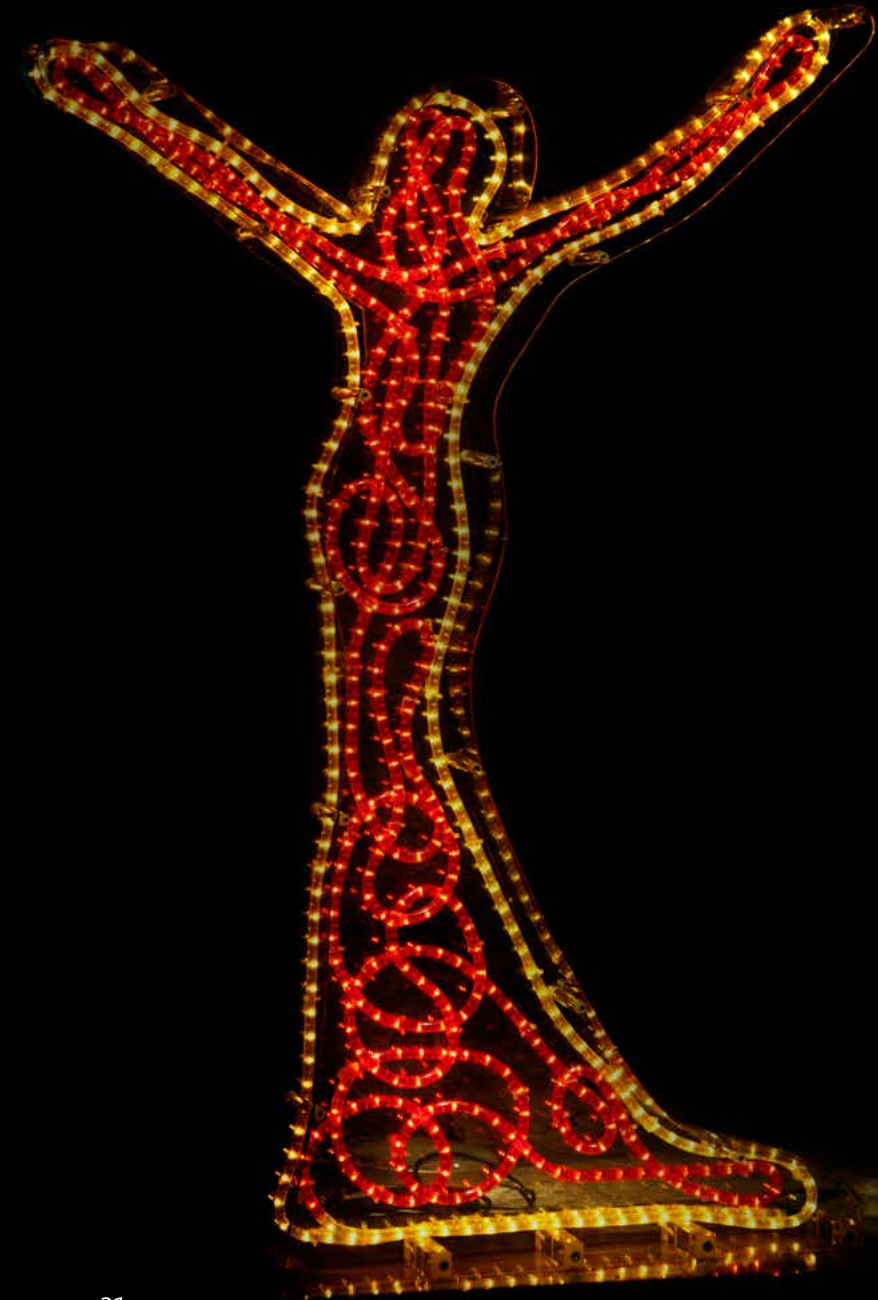
trovare nella medesima città il passato vivo e l'innovazione delle opere di Marco Lodola è una frizione per l'anima, un esercizio dialettico sottile per chi ama lasciar correre il pensiero verso scenari diversi da quelli che la quotidianità abitualmente gli propone.

Costa di Romagna, una volta scenario per scorribande marinare dove le vele delle navi recavano segni di Serenissima Repubblica, di piraterie saracene, di Sacra Romana Chiesa e d'avventure personali di principi e di monocrati individualisti. Oggi di scorribande fra gli ombrelloni, totem della nuova liturgia balneare. Ma rimane, aleggiando, lo spirito che fece di questa terra il crogiolo di caratteri forti, l'Ostansio Capitano e il Guido Novello da Polenta, nomi veri di uomini veri, che impiantarono le sue fortezze negli anni turbolenti del Trecento. Oggi la tensione s'è fatta allegra, la città conserva il fascino del porticciolo combinato con l'accoglienza estiva del turismo da mare ed riceve con facile naturalezza le opere che vi ha disseminato Marco Lodola. Cesena, piccolo laboratorio di esperimenti in corso. Alla ricerca non d'un tempo passato ma d'un futuro possibile.

DIVA
Pecikllas dhe led
cm 147 x 100 x 10,5

DIVA
Plexiglass e led
cm 147 x 100 x 10,5

Luca Beatrice

Onomancia është ajo praktike hyjnore e bazuar në interpretimin etimologjik, numerike dhe simbolike e emrit të një personi. Në qoftë se një letër me emrin dhe mbiemrin shfaqet më shumë se tre herë, kjo do të jetë personaliteti dominues qe duhet te dini, fati dhe temperamenti i individit. Shumë herë kështu zgjedhja e emrit, e kombinuar me mbiemrin, ka për qëllim si për të identifikuar shenjat si per te uruar fat te mire.

Një botëkuptim i këtij lloji nuk parashikon kazualitet. Çdo gjë korrespondon me një vizatim, në nje arkitekturë ndoshta te paracaktuar, por që lë pak diferencë për improvizim. Nëse takimet bazohen në një fat të shkruar pjesërisht, nuk konsiderohen si aksidente përgjatë këtyre rrethanave të paparashikuara që mund të takojne së bashku njerëz të fushave të ndryshme, që kanë për qëllim gjetjen dhe zgjedhjen ne baze te prirjeve: duke pasur te njejtin emer, të lindur në të njëjtën ditë, duke ndarë të njëjtin besim.

Nuk mund te jete nje rastesi qe Marco Lodola dhe Marco Lodoli kane bashkepunuar per vite me rradhe.

Ose më mirë, artisti pavez ka ilustruar, në mes të 1990 dhe 1995, disa libra nga shkrimtari romak: Dembelet, Dhimbje, Cirk i madh i pavlefshem, I Firi, Jashtë kinemase, Qentë dhe ujqërit dhe dy koleksione kërkuesit dhe më pas fillestaret te nxjerra me pas. Kritikët mund të argumentojnë afërsinë e gjeneratave (Lodola është i 1955 Lodoli i 1956), butësia e stilit, thjeshtësia e prekjes, ironia, duke qëndruar gati në mes të realizmit dhe imagjinatës, zgjedhja e ngjyres qe kalon neper te dyja gjuhet, te shkruarin dhe artin vizual. Por ne nuk mund të injorojmë se arsyeja

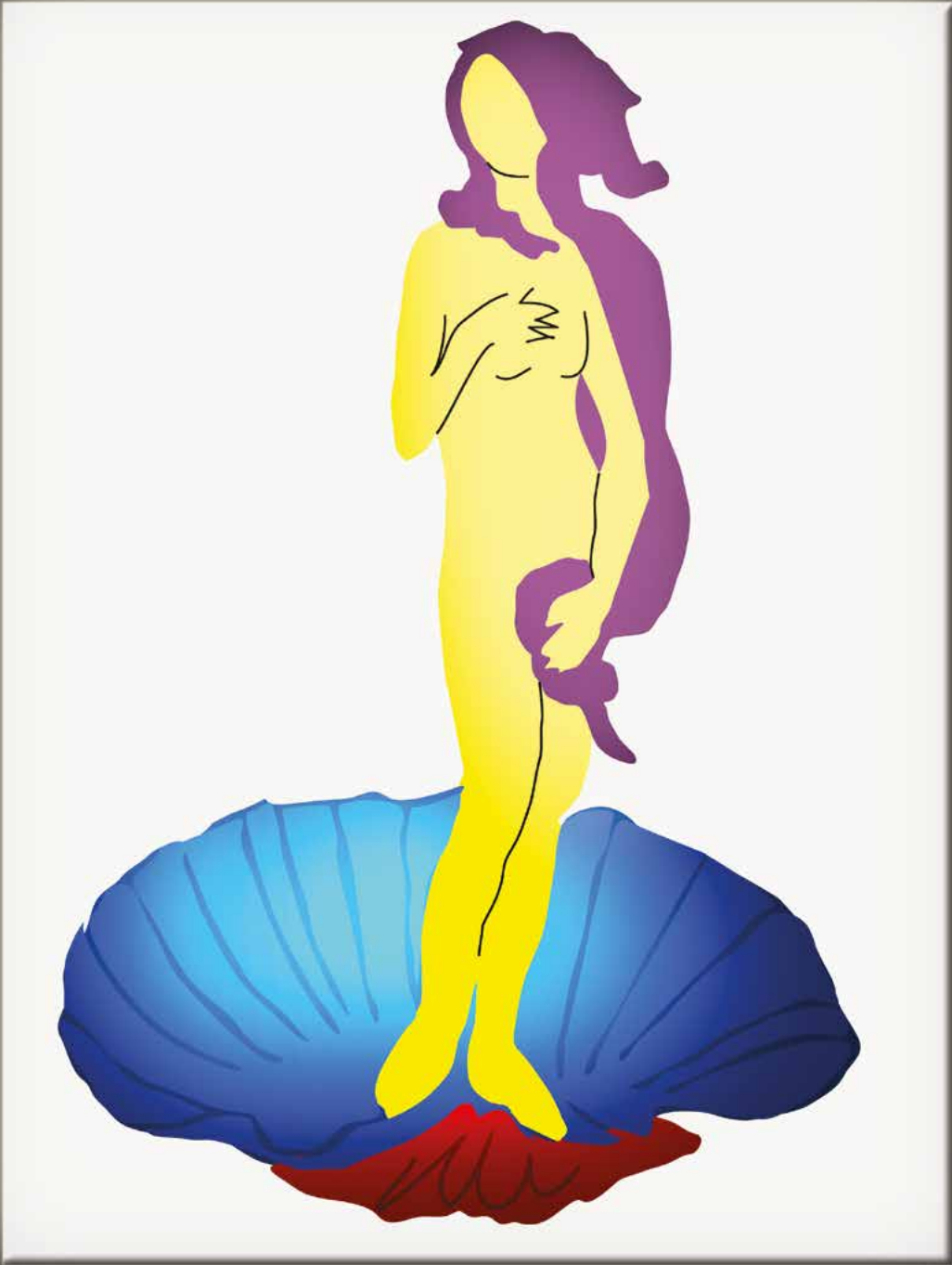
e vërtetë për takimin është në ekuilibër të përsosur në mes të të gjitha këtyre afersive dhe i vetmi ndryshim qendron ne një zanore, a-ja në vendin e i-se dhe anasjelltas. Nje (pothuajse) identitet i përsosur onomastik qe përcakton kështu një fat të përbashkët, një hap të përbashkët. Pa ditur shumë nga kjo histori, kur jetoja në Romë, në fillim të viteve '90, kam luajtur futboll nga disa zona të Tor di Quinto: një grup miqsh që zakonisht sfidonte të hënave, duke përfshirë i kudogjenduri Marco Lodoli. Dikush i pati thene se unë aspiroja për tu bërë kritik arti, më pyeti nëse e njihja amonimin e tij Marco Lodola. Por, në atë kohë unë nuk e kishte takuar kurre. Vetëm kohët e fundit, dhe rastësisht, gjatë një darke, Lodola dhe une zbuluam qe ishim “binjakët enigmatik”. Domethene njerëzit e lindur në të njëjtën ditë dhe në të njëjtin muaj, të cilat janë të bashkuar nga ngjashmëritë e ndryshme në ngjarjet e jetës. Ne jemi të dy 4 prill (1955 Marco, 1961 une), e cila është arsyeja pse ne zgjodhëm për të përruar me date 4 Prill 2008 (4 + 4 = 8) Kjo tregon shenjen e jo-rastesise. Ermete Trismegisto, babai i fiosofise hermetike, ka thënë: “Ajo që është në fund, është e barabartë me atë që është në krye; dhe ajo që është lart, është e barabartë me atë që është më poshtë, për të kryer veprat e mrekullueshme të te njëjtes gjë. ”.

4 Prill është dita 94th e kalendarit gregorian (95 në vitet e brishte). Disa gjëra kanë ndodhur, datën e ditëlindjeve tona. Pesë pjese te Beatles në pesë vendet e para të klasifikimeve Amerikane (1964); vrasja e Martin Luther King dhe nisjen e Apollo 6 (1968); i pari transplantim i zemrës artificiale i përkohshëm nga mjeku Denton Cooley (1969); inaugurimi i Qendrës Botërore të Tregtisë (1973); episodi i parë i Atlas UFO Robot i transmetuar në Itali në Rai

VENERE 2012
Fletë akrilik, i dekoruar
në një film ngjitës,
Ndriçimi me neon
cm 143 x 80 x 10,5

VENERE 2012
Lastra acrilica, decorazioni
in pellicola vinilica adesiva,
illuminazione con neon
cm 143 x 80 x 10,5

LEONARDO 2012
Fletë akrilik, e dekoruar
në një film ngjitës.
Ndriçimi me neon
cm 98 x 132 h

LEONARDO 2012
Lastra acrilica, decorazioni
in pellicola vinilica adesiva,
illuminazione con neon
cm 98 x 132 h

2 (1978); ekzekutimi i dënimit me vdekje të presidentit pakistanez Ali Bhutto.

Unë nuk e di nëse Lodola apo une (ose të dy) do të lëvizin nepër histori, por është e sigurt se si sipas

ditëlindjeve ne jemi me të vërtetë në shoqëri të mira. Piktori francez Pierre Paul Prud'hon (1758), shkrimtari mallkuar Isidore Lucien Ducasse Kont i Lautreamont (1846); Piktori Fauvist Maurice de Vlaminck (1876); Drejtori dhe shkrimtar Marguerite Duras (1914); e djathta e Bolonjës dhe e kombëtares Amedeo Biavati (1915); drejtori Eric Rohmer (1920); kompozitori Elmer Bernstein (1922); drejtori Andrej Tarkowskij (1932); banditi Sard Graziano Mesina; politikani gjerman Daniel Cohn-Bendit (145); këngëtari-kompozitori Francesco De Gregori (1951); këngëtarja Fiorella Mannoia (1954); drejtori Aki Kaurismäki (1957); Prezantuesja TV, ish-president i Dhomës së Deputetëve, Irene Pivetti (1962); aktori Robert Downey Jr. (1965); kampion i motociklizmit Loris Capirossi (1973); Mesfushori brazilian Emerson (1976). Dhe përsa i perket të vdekureve nuk behet shaka: dy papë, Formoso (896), dhe Nicholas IV (1292), princin e Savojës Vittorio Amedeo I (1741), e famshme inxhinier gjerman Karl Benz (1929) dhe shpikësi i gomave André Michelin (1931), artistë të tillë si Libero Andreotti (1933) dhe Herbert List (1975), njerëzit e filmit dhe teatrit, si Carmine Gallone (1973), Gloria Swanson (1983), Paola Borboni (1995); ylli i fundit i rokut i epokës bashkëkohore, Kurt Cobain, i cili vdiq më 4 Prill 1994. Fati kështu mund të jetë i shkruar në emër, data e lindjes, ose më saktë në besim.

Jo se ndryshimi i politikës, as atë të fesë shumë personale, por vetëm besimi i përbashkët dhe të pakthyeshme

lidhur me gëzim për ekipin e tyre të futbollit, e cila nuk do të pranojë koncesione apo përjashtime. Jam Juventusin, të gjithë e dinë këte, përtej të gjithë kufijve, deri në pikën që të ndikojë të gjithë rrjedhën e jetës sime në varësi se ku dhe kur do të luaje Juve. Disa vite më parë kam shkruar Gobbo nga lindja, rrëfimi në formën e esesë në këtë mani shkatërruese. Pak a shume ne të njëjtën kohë "te papritur" Marco Lodola shkruante tekstin për katalogun e një ekspozite jo një kritiku apo një historiani, por mbrojtësi qendror të Bardhezive Mark Iuliano. Nese nuk është dashuri kjo...

Unë nuk e humb asnjë lojë të Juventusit në stadium vetëm nese jam i penguar nga fatkeqësitë natyrore të medha. Lodola është shumë emotiv, vuan jashtë mase tensionin e fushës, kështu që qëndron në shtëpi dhe e sheh ndjeshjen në televizor me volum të lartë, si një autom, një i tjetërsuar (unë do t'ju kursejë ironinë e gruas së tij Laura dhe miqve të tij).

Jam kujdesur për shumë ekspozita në "karrierën" time si kritik, shumë me kënaqësi ekstreme.

Vetëm një mund të them që e kam përzene. Në menyre obsesive. Festimi i 110 viteve të historisë së Juventusit përmes artit, Tetorin e kaluar në Palazzo Bricherasio të Torinos. Marco Lodola me logjikën e tij të dekorimit

te jashtëm të fasadës, krijimi i logos dhe simbolit të mostres, simbol i cili shoqëroi këtë ngjarje në ato të paharrueshme dyzet ditë. Cdo gjë kthehet, çdo gjë permbushet. Si për të festuar ditëlindjen tonë (sa janë nuk ka rendesi) në shtëpinë e tre miqve të rinj Gobbi: Aldo Marchi dhe djemtë e tij Lorenzo dhe Leonardo.

Luca Beatrice

L'onomanzia è quella pratica divinatoria basata sull'interpretazione etimologica, simbolica e numerica del nome di una persona. Se tra nome e cognome una lettera compare più di tre volte, sarà questa la dominante per conoscere personalità, destino e temperamento dell'individuo. Molte volte quindi la scelta del nome, abbinata al cognome, viene intesa sia per individuare presagi sia per augurare buoni auspici.

Una visione del mondo di questo tipo non prevede la casualità. Ogni cosa corrisponde a un disegno, a un'architettura forse predeterminata ma che lascia poco margine all'improvvisazione. Se gli incontri rispondono a un destino in parte scritto, non vanno considerati incidenti di percorso quelle circostanze imprevedibili che riescono a mettere in contatto persone di ambito diverso, destinate a trovarsi a partire dalle proprie affinità elettive: chiamarsi allo stesso modo, essere nati lo stesso giorno, condividere una medesima fede.

Non può dunque essere un caso che Marco Lodola e Marco Lodoli abbiano collaborato per diversi anni. O meglio, l'artista pavese ha illustrato, tra il 1990 e il 1995, diversi libri dello scrittore romano: I fannulloni, Crampi, Grande circo invalido, I fiori, Fuori dal cinema, Cani e lupi e le due raccolte I pretendenti e I principianti uscite più avanti. I critici potrebbero sostenere la vicinanza generazionale (Lodola è del 1955, Lodoli del 1956), la leggerezza dello stile, la sobrietà del tocco, l'ironia, lo stare in bilico tra realismo e immaginazione, la ricerca del colore che passa in entrambi i linguaggi, la scrittura e l'arte visiva. Ma non possiamo

ignorare che la vera ragione dell'incontro sta nel perfetto equilibrio tra tutte queste affinità e la sola differenza di una vocale, la a al posto della i e viceversa. Una (quasi) perfetta identità onomastica determina dunque un destino comune, un passaggio condiviso. Senza saperne molto di questa storia, quando vivevo a Roma, nei primi anni '90, giocavo a calcetto dalle parti di Tor di Quinto: un gruppo di amici che si sfidava abitualmente il lunedì, tra i quali l'onnipresente Marco Lodoli. Avendogli detto qualcuno che io aspiravo a fare il critico d'arte, mi aveva appunto chiesto se conoscessi il suo pressoché omonimo Marco Lodola. Ma all'epoca non lo avevo mai incontrato. Solo di recente e per caso, durante una cena, Lodola e io abbiamo scoperto di essere "gemelli astrali". Ovvero persone nate lo stesso giorno e lo stesso mese, le quali sono accomunate da diverse somiglianze negli eventi della vita. Siamo entrambi del 4 aprile (1955 Marco, 1961 io): ecco perché abbiamo scelto di inaugurare il 4 aprile 2008 ($4 + 4 = 8$) questa mostra all'insegna della non-casualità. Ermete Trismegisto, padre della filosofia ermetica, disse: "Ciò che è in basso, è uguale a ciò che è in alto; e ciò che è in alto, è uguale a ciò che è in basso, per compiere le opere meravigliose dell'unica cosa.". Il 4 aprile è il 94mo giorno del Calendario Gregoriano (95mo negli anni bisestili). Sono capitate cose diverse, nella data dei nostri compleanni. Cinque singoli dei Beatles nei primi cinque posti delle classifiche americane (1964); l'uccisione di Martin Luther King e il lancio dell'Apollo 6 (1968); il primo trapianto di cuore artificiale temporaneo da parte del medico Denton Cooley (1969); l'inaugurazione del World Trade Center (1973); la prima puntata di Atlas Ufo Robot trasmessa in Italia su Rai 2 (1978);

l'esecuzione della condanna a morte del presidente pakistano Ali Bhutto. Non so se Lodola o io (o entrambi) passeremo alla storia, ma certo è che in quanto a compleanni siamo davvero in buona compagnia. Il pittore francese Pierre Paul Prud'hon (1758), lo scrittore maledetto Isidore Lucien Ducasse conte di Lautréamont (1846); il pittore fauve Maurice de Vlaminck (1876); la regista e scrittrice Marguerite Duras (1914); l'ala destra del Bologna e della Nazionale Amedeo Biavati (1915); il regista Eric Rohmer (1920); il compositore Elmer Bernstein (1922); il regista Andrej Tarkowskij (1932); il bandito sardo Graziano Mesina; il politico tedesco Daniel Cohn-Bendit (1945); il cantautore Francesco De Gregori (1951); la cantante Fiorella Mannoia (1954); il regista Aki Kaurismäki (1957); la conduttrice tv, ex presidente della Camera dei Deputati, Irene Pivetti (1962); l'attore Robert Downey Jr. (1965); il campione di motociclismo Loris Capirossi (1973); il centrocampista brasiliano Emerson (1976). E anche in quanto ai morti non scherziamo: due papi, Formoso (896) e Niccolò IV (1292), il principe sabauda Vittorio Amedeo I (1741), il noto ingegnere tedesco Carl Benz (1929) e l'inventore dei pneumatici André Michelin (1931), artisti come Libero Andreotti (1933) ed Herbert List (1975), gente di cinema e di teatro come Carmine Gallone (1973), Gloria Swanson (1983), Paola Borboni (1995); l'ultima rockstar dell'era contemporanea, Kurt Cobain, scomparso il 4 aprile 1994. Il destino dunque può essere scritto nel nome, nella data di nascita o più precisamente nella fede. Non quella mutevole della politica, né quella troppo personale della religione, ma l'unica autentica fede condivisa e irreversibile legata al tifo per la propria squadra di calcio,

che non ammette cedimenti né eccezioni. Sono juventino, lo sanno tutti, oltre ogni limite, al punto di condizionare da tempo l'intero svolgimento della mia vita a seconda di dove e quando gioca la Juve. Diversi anni fa ho scritto Gobbo dalla nascita, confessione in forma di saggio su questa devastante mania. Più o meno nello stesso periodo l'"insospettabile" Marco Lodola affidava il testo per il catalogo di una sua mostra non a un critico o a uno storico ma all'allora centrale difensivo bianconero Mark Iuliano. Se non è amore questo... Non mi perdo una partita della Juve allo stadio ammenoché impedito da cataclismi naturali di vasta portata. Lodola invece è troppo emotivo, patisce oltre misura la tensione del campo, per cui si chiude in casa e guarda la tv a volume spento, come un automa, un alienato (vi risparmio l'ironia della moglie Laura e dei suoi amici). Ho curato tante mostre nella mia "carriera" di critico, molte con estremo piacere. Soltanto una posso dire di averla inseguita ossessivamente. La celebrazione dei 110 anni di storia juventina attraverso l'arte, lo scorso ottobre al Palazzo Bricherasio di Torino. Logico affidare a Marco Lodola la decorazione esterna della facciata, la realizzazione del logo e dell'opera simbolo che ha accompagnato l'evento in quegli indimenticabili quaranta giorni. Tutto torna, ogni cosa si compie. Come festeggiare il nostro compleanno (quanti sono non conta) nella casa di tre nuovi amici gobbi: Aldo Marchi e i suoi figli Lorenzo e Leonardo.

MONNA LISA 2012
Fletë akrilik, e dekoruar
në një film ngjitës,
Ndriçimi me neon
cm 132 x 132 h

MONNA LISA 2012
Lastra acrilica, decorazioni
in pellicola vinilica adesiva,
illuminazione con neon
cm 132 x 132 h

ARTE DA GIOCO 2008

- (1) MADAME
- (2) ACROBATA
- (3) BEAUTIFUL
- (4) EVA
- (5) FATA MORGANA
- (6) VIRAGO
- (7) SPOLVERINA
- (8) CASE DI BAMBOLE
- (9) CAPO GIRO
- (10) VARIETEASE

Fletë akrilik, e dekoruar
në një film ngjitës.
Ndriçimi me neon
cm 100 x 80 h

ARTE DA GIOCO 2008

- (1) MADAME
- (2) ACROBATA
- (3) BEAUTIFUL
- (4) EVA
- (5) FATA MORGANA
- (6) VIRAGO
- (7) SPOLVERINA
- (8) CASE DI BAMBOLE
- (9) CAPO GIRO
- (10) VARIETEASE

Lastra acrilica, decorazioni
in pellicola vinilica adesiva,
illuminazione con neon
cm 100 x 80 h

METAFORE LUI E LEI 1995

Akrilik dhe pasqyrë,
dekoratave aerograf
me llak akrilik,
Ndriçimi me neon
dhene forma me dore
cm 90 x 200 h

METAFORE LUI E LEI 1995

Lastra acrilica e specchio,
decorazioni ad aerografo
con lacche acriliche,
illuminazione con neon
sagomati e soffiati a mano
cm 90x200 h

DESIRE 1995

Akrilik dhe pasqyrë,
dekoratave aerograf
me llak akrilik,
Ndriçimi me neon
dhene forma me dore
cm 84 x 149 h

DESIRE 1995

Lastra acrilica e specchio,
decorazioni ad aerografo
con lacche acriliche,
illuminazione con neon
sagomati e soffiati a mano
cm 84 x 149 h

IL VOLTO DEGLI ALTRI 2005

Perspreks dhe neon
cm 108 x 112 h

IL VOLTO DEGLI ALTRI 2005

Persprex e neon
cm 108 x 112 h

biennale di venezia 2009
Vallezim plastik - Dhurate per Depero

biennale di venezia 2009
Balletto plastico - Omaggio a Depero

I HUMBUR NE PEISAZH
Maurizio Galimberti

Giovanna ha një fotografi te Gugliel Chiolini-mo ...
E con në stomakun e saj ...
Ajo ha fotografine Chiolini ...
Dada drekë ...
Dada barku Giovanna ...
Tani Giovanna na jep Dada ushqimin e saj ...
Një ushqim pop ... me ngjyra ... përmbys ...
Vision Chiolini dada pop ...

Më pëlqen ushqimi I Giovannes... është I lehte ...
Mban erë ëndrrash ... vizioni ...
Dada ëndërr vizion...
Magjike fotografë ...
Magike Giovanna dada vizion pop ...
Fotografët shkruajne vizionin tonë ...
Nuk do te doja te mbaronte kurre ...
Fotografia na jep ëndrrat ...
Fotografite shkruan magjine e te jetuarit ...
<3 ...
Për Giovanna Fra

TEXTURE
*Akrilik në fotot dixhitale
shtypura në kanavacë
cm 110 x 147 h*

TEXTURE
*Acrilico su foto digitale
stampata su tela
cm 110 x 147 h*

LOST IN LANDSCAPE
Maurizio Galimberti

Giovanna mangia una fotografia di Guglielmo Chiolini...
La porta nel suo stomaco...
Si ciba di Chiolini fotografia...
Dada pranzo...
Dada pancia Giovanna...
Adesso Giovanna ci restituisce il suo cibo dada...
Un cibo pop... colorato... ribaltato...
Visione Chiolini dada pop...

Mi piace il cibo di Giovanna... è leggero...
Profuma di sogno... visione...
Dada sogno visione...
Magica fotografia...
Magica Giovanna dada pop visione...
La fotografia scrive la nostra visione...
Vorrei non finisse mai...
La fotografia ci regala sogni...
La fotografia ci scrive il magico vivere... <3...

To Giovanna Fra

TEXTURE
*Akrilik në fotot dixhitale
shtypura në kanavacë
cm 110 x 147 h*

TEXTURE
*Acrilico su foto digitale
stampata su tela
cm 110 x 147 h*

"Racionaliteti ka fole edhe aty ku më së paku pritet dhe jo vetëm, për shembull, në linja apo forma te shijes konstruktiv te vonë, konkrete dhe neoplastike. Pavarësisht që ka zgjedhur me bindje, të paktën tani për tani, një gjuhë piktore me prejardhje ende informale, ku i vetmi "kusht" është i pakapshëm, i butë dhe i thellë I shpalosjen e I ngjyrës, Giovanna Fra nuk e fsheh, në të vërtetë e thekson me ashpërsi, mendimi i nevojshme që të dominojnë format më të ndryshueshme, më të hapura, për të balancuar një okër në gri, një boshllëk të një plotësi, duke shtuar një trashësi të vogël të letrës në siperfaqe cope. Dhe është ndoshta aspekti më premtues, më interesant I artistes se re, cili, jo çuditërisht, ajo I kujton veten dhe neve (përsëri në pasqyrat poetike), si nga mesjeta ishin pjesë e nje titulli si matematika dhe muzika, dhe si, pa studim të thellë, pa llogaritje apo matje të sakta, harmonia e çmuar e sferave nuk ishte e arritshme as nga te dëgjuarit, apo kenaqesise."

Martina Corgnati (2000)

TEXTURE

Akrilik në fotot dixhitale
shtypura në kanavacë
cm 110 x 147 h

TEXTURE

Acrilico su foto digitale
stampata su tela
cm 110 x 147 h

"La razionalità si annida anche dove meno ci si aspetta e non solo, per esempio, in righe o forme dal sapore tardo costruttivista, concreto e neoplastico. Pur avendo scelto con convinzione, almeno per ora, un linguaggio pittorico di ascendenza ancora scopertamente informale, dove l'unica "condizione" è l'impalpabile, lieve e profondo dispiegarsi del colore, Giovanna Fra non nasconde, anzi mette in evidenza il rigore, il pensiero necessario a dominare la forma più labile, più aperta, ad equilibrare un ocre ad un grigio, un vuoto ad un pieno, ad aggiungere un lieve spessore di carta sulla superficie della tela. Ed è forse l'aspetto più promettente, più interessante della giovane artista che, non a caso, ricorda a se stessa e a noi (ancora una volta nelle dichiarazioni di poetica) come del quadrivium medioevale facessero parte allo stesso titolo la matematica e la musica e come, senza studio profondo, senza calcolo e misurazioni esatte, la preziosa armonia delle sfere non fosse accessibile nemmeno all'ascolto, al godimento."

Martina Corgnati (2000)

Vittorio Sgarbi

E, të, nga, në, me, në të, në mesin e ... Fra.

Fra. Emri tashmë është në vetvete i pazakontë, shumë i shkurtër, i barabartë me një emër trangu fetar, ose një parafjalë, Përmbyllëse në mesin e atyre që si fëmijë ne rruge gramatikore, ndoshta jo më shumë se ne këto ditë, kemi mësuar të gjithë së bashku permendesh, më të magjepsur nga tingujt të cilat me kuptimin e tyre, si në një formulë magjike “e, për, nga, në, me mbi te, mes, midis “. Stigma, emri i një diversiteti te mundshëm, premtimi i një kushti qe mund të jetë jashtë te zakonshmes. Nuk na mashtrojnë. Giovanna Fra ngjyros pezullime, momentet e izolimit nga kontingjenti, te zhytur, te magjepsur. Momente, infinite, te shkëputjes nga dimensionet e rënda dhe shtypëse të materialit, të aftë për të na zhytur në një oqean tjetër, l shfryre, l pa percaktuar, ne bregjet e jashtëzakonshëm. Reflektime përkthyer në pikturë, të cilat synojnë të arritur qëllimin më të lartë, mungesën, shumë të lartë për t’u arritur. Në këtë kuptim, veprat e Fra janë shtigjet në mënyrë të pashmangshme të papërsosur, të fragmentuara, në drejtimin e detyruar te absolutes. gjurmët joformale të jetës, si të urdhëruar nga kombinimet e pakapshëm të organeve dhe objekte të mbështesin miratuar, duke lënë shenja jo precize, edhe kur net, ideogramat i shkrimeve ende duke pritur për codifiazione, gëzof, duke u kujdesur për të all’essuda- progresive decantandosi që shkojnë deri në

sfirare nganjëherë kufirin e zhdukjes, si shrouds vogla të çdo ngjarje. Rorschach inkblots sui generis, që nuk bëjnë Kane pershtypjen qe te mos shfaqin gje, vec ate asgjene nirvaniko si nje motor l nje aspirate legjitime shpirtërore, ne pafundesine e tij te mrekullueshme, ne terheqjen e tij te pa rezistueshme. Ngjyra neutral, kalimtar, ndryshimin, për të ndërprerë uniformitetin e fundit ne menyre gjithmone te varjueshme dhe te parrezistueshme, te ofrohen alternime rrymash muzikore, ne pamje te rastesishme, minimale, me potencial te pashtershem. Rryma qe calojne, te sapo pershpertura ne maje te gjuhes, ne vesh, mellifle, si ato qe recitoheshin gjate femijerise, argetuese, pa u shqetesuar aspak per ato cka thonim, sepe sensin, e kuptojme tashme, ishte cdo sens qe donim ti njohnim asaj loje fatal, edhe mohimi l saj. “Di, të, nga, në, me, në të, në mesin e ...”.Fra

Vittorio Sgarbi

Di, a, da, in , con, su per, tra... Fra.

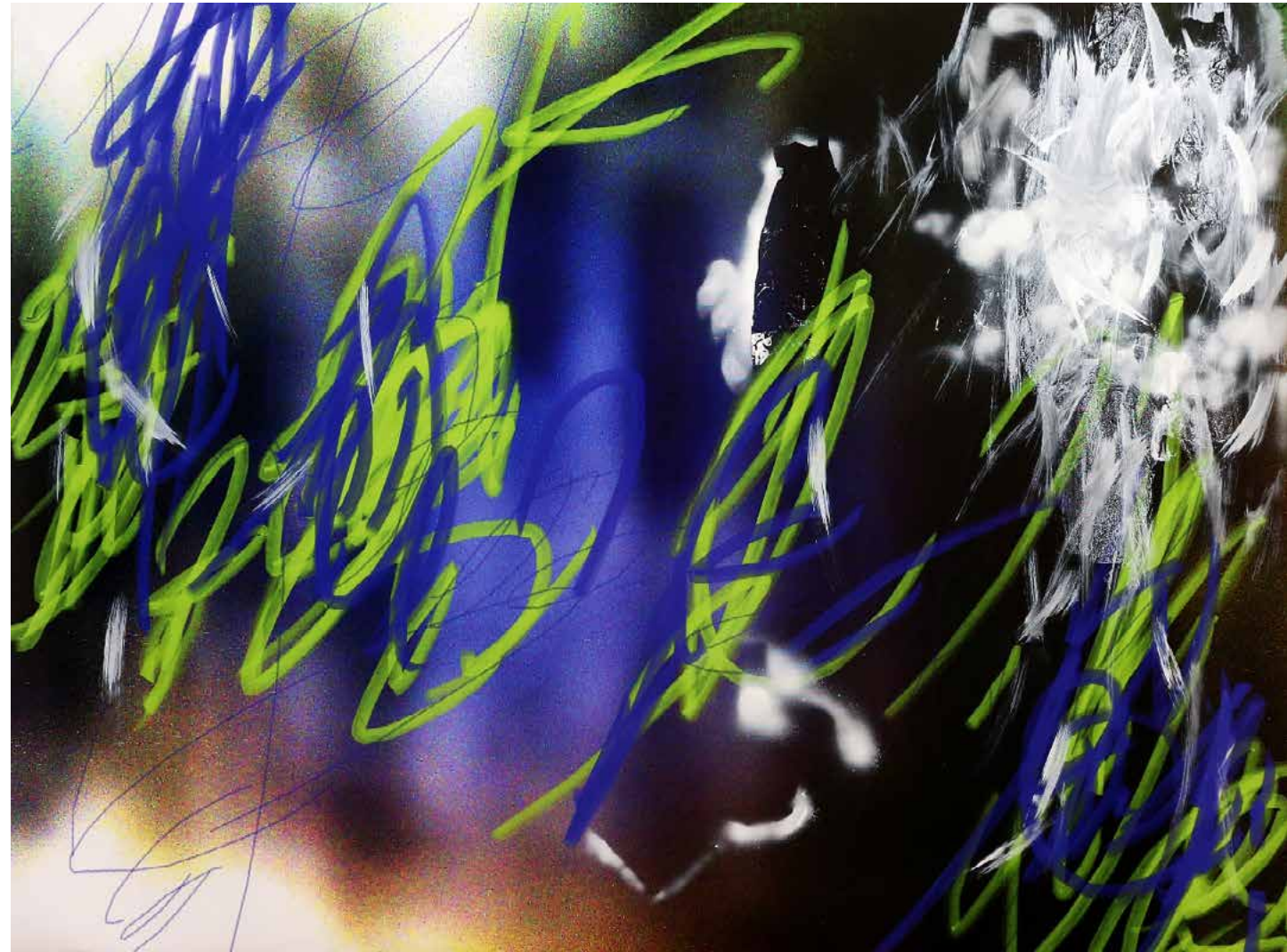
Fra. Nome già di per sé anomalo, troppo breve, equivalente di un appellativo religioso tronco, o di una preposizione propria, la conclusiva fra quelle che da bambini in via di grammaticazione, forse non più di questi tempi, imparavamo tutte assieme a memoria, ammaliati più dalla successione dei suoni che dal loro senso, come in una formula magica: "di, a, da, in, con, su per, tra, fra". Stigma, quel nome, di una probabile diversità, promessa di una condizione che potrebbe anche esulare dall'ordinario.

Non ci inganna. Giovanna Fra dipinge sospensioni, momenti di isolamento dal contingente, assorti, incantati. Attimi, infiniti, di distacco dalla dimensione più greve e opprimente del materiale, in grado di farci immergere in un altro oceano, sconfinato, indefinibile, alle rive del trascendentale. Riflessioni zen tradotte in pittura, che ambiscono al raggiungimento della meta suprema, l'assenza, troppo elevata per essere conseguita stabilmente. In questo senso, le opere della Fra sono percorsi inevitabilmente imperfetti, frammentati, nella direzione obbligata dell'assoluto. Tracce informali di vita, come dettate da impalpabili accostamenti di corpi e oggetti al supporto adottato, che lasciano segni imprecisi, anche quando netti, ideogrammi di scritture ancora in attesa di codificazione, vaporosi, tendenti all'essudato, decantandosi progressivamente fino a sfiorare, talvolta, il limite della sparizione, come piccole sindoni di eventi qualsiasi. Macchie di Rorschach sui generis che non hanno la presunzione di rivelare nulla, se non il nulla nirvanico come motore di ogni legittima aspirazione spirituale, nella sua meraviglia infinita, nella sua attrazione irresistibile. Colori di coinvolgente neutralità, evanescenti, cangianti, a interrompere l'uniformità del fondo in modo sempre variato e imprevedibile, che si offrono come alternanze di cadenze musicali, apparentemente casuali, minimali, potenzialmente inesauribili. Filastrocche zoppe, appena sussurrate in punta di lingua, all'orecchio, melliflue, come quelle che declamavamo nell'infanzia, divertiti, non preoccupandoci affatto di quello che dicevamo, perché il senso, lo capiamo adesso, era qualunque senso volessimo riconoscere a quel gioco fatato, anche la sua negazione. "Di, a, da, in, con, su per, tra...". Fra.

TEXTURE
Akrilik në fotot dixhitale
shtypura në kanavacë
cm 110 x 147 h

TEXTURE
Acrilico su foto digitale
stampata su tela
cm 110 x 147 h

TEXTURE
Akrilik në fotot dixhitale
shtypura në kanavacë
cm 110 x 147 h

TEXTURE
Acrilico su foto digitale
stampata su tela
cm 110 x 147 h

Luca Beatrice

Me kalimin e kohës, pa hapësirë

“Ata nuk e kuptuan. Nuk është heshtja. Atë që ata besonin ishte heshtja, sepse injoronin si të dëgjonin, ishte e mbushur me tinguj aksidentale”; kohëzgjatja e lëvizjes së parë është era, një shi i lehtë në të dytë dhe të tretë të fishkëllimë audiencës - irrituar – qe cohët, thotë ajo dhe largohet. Pra, John Cage takohet me prezantimin e parë të tij 4’33 koncert” në Woodstock në gusht të vitit 1952. Ekzekutimi është prane mikut të tij pianist David Tudor. Me një gjest të vetëm ai vetëm ulet, përsëritur veprimin në fillim dhe pastaj në fund, dhe mirëpret të pranishmit me një grusht të heshtur. Katër minuta dhe tridhjetë tre sekonda e asgjë. Ishin vitet pesëdhjete dhe Cage organizonte në skenë utopine më anarkike qe nuk ishte shprehur ndonjëherë nga muzikës bashkëkohore një minierë në kulturën eksperimentale të kohës, veçanërisht në SHBA- ne më pak të lidhur me paradigmat e një histori të rëndë në të cilën ende i gravituar sistemi artistik i kontinentit të vjetër. Puna e tij është pikë kthese për një gamë të tërë të përvojave, prej atëherë e tutje, ndërtuan aksiomën e një hulumtimi të saktë: goditja e gjatë e peisazhit zanor, ku vizioni sfidon në konceptet dhe utopitë fi në repertorin e arteve pamore, nga Action Painting a Fluxus, e ndjekur në Evropë nga Informaliteti dhe Spacalizimi, Japonia nga revolucionari Gutai Group. Në të gjitha këto praktika fara ndërdisiplinore është tashmë në vend, në disa raste në mënyrë të dukshme, në disa të tjera ende të fshehur. Për të gjithë është struktura e rastit, të paraqitura nga Cage në muzikë, ose e paparashikueshme si një element

përbërës, si një çështje e çdo gjëje - Pa asnjë përjashtim - kjo duket të jetë bërë, në jetë si në art. Në veçanti ky i fundit është i thirrur të jetë një disiplinë gjithnjë e më shumë intelektuale, duke pranuar përparimin e konceptit mbi parimin e formës. Fiton rastesia, dyshimin, paqëndrueshmëria, veprimi i gatshëm dhe ai në marrje. Në menyre të mire i kunderpergjigjet tingulli dhe heshtja, piktura bëhet performancë; horizonti referencë është gjithmonë e më shumë një zhanër teorik dhe jo një çështje praktike. Realiteti ofron ide kaq të reja në evidencën e fenomeneve të paimagjinueshme, i përbërë nga hije e kuptimit dhe vlerave, të lena mbas dore nga një art qëllimisht “sexy”, i cili preferon të shtrydhi sytë tek Pop-i të dobishme për të arritur masat dhe të fitojë pëlqimin. Në këtë klimë të rinovuar, 4’33” i Cage korrispondon me “Salto nel vuoto” të bashkemoshatarit francez Yves Klein. Janë operacione abstrakte, edhe filosofike, mistikja dhe teoria në radhe kozmike, arti kalon një moment sublimi ekspresiv. Për këtë çështje, të rastit dhe të padepërtueshme, mbushet piktura dhe të gjitha vizualet në përgjithësi: përfaqësimi bëhet përsosuri dhe përbërja e tij artikulohet përmes modeleve të reja. Me një firire të re shenjash dhe stilesh. Pikturat e Giovanna Fra janë një degë e drejtpërdrejtë e kësaj atmosfere kulturore. Zhvillon një hulumtim të rafinuar dhe të kulturuar, për ato shtyrje të vazhdueshme ndaj muzikës bashkëkohore dhe abstraksionit të maturuar në informalitetin e - Cy Twombly Vasco Bendini- duke mos marrë parasysh nevojën, në mënyrë të qartë, në një mënyrë konkrete për të treguar apo për të përfaqësuar. Për rrrotullim e përdorimit të shenjës calligrafio të lëngshme me monitorimin sistematik të mjeteve dixhitale;

Ajo i jep licencën e lirimit që rrjedh nga Action Painting - riprodhuar këtu në madhësinë mesatare të kanavacë - dhe për të pafajësisë për të gjeneruar dhe / ose çrregullim - në stilin oriental dhe nga mënyra e artistëve Gutai - në kaos legjitim dhe të balancuar të hapësirës së pikturës. Pra, janë titujt, i pari nga ajo *zhurma e bardhë*, së bashku me *Fugai, Ninfalide e Shenjat* në pritje, duke kërkuar për një paraqitje të shkurtër të dritës së zakonshme, një arratisje nga sfond kaotike dhe përsëritjen e vazhdueshme të te perditshmes. Gjestet përsëriten si një mantra që gjithmonë prodhon rezultate të ndryshme dhe për çudi unike, duke krijuar kompozime ngjyrash ku nuk ka kategori të hapësirës dhe kohës, ku veprimi duket që vjen nga një ritëm i pamundur për të rrahur në frekuencën e “zhurmes së bardhë”, sipas perkufizimit të tij shkencor (pra ai lloji i Zhurmes së shkaktuar nga mungesa e periodicitetit në kohë dhe amplitude gjithmone konstante në spektrin e frekuencave të zanore), duke përfunduar pastaj direkt në titullin e një prej romaneve më të famshme nga Don De Lillo. Së bashku me shenjën, nganjëherë të kontrolluara nganjëherë automatike, madje edhe ngjyra është për artistin një substancë komplekse, organike dhe jehona naturaliste e nënkuptuar. Ngjyra është dizajn, gjurmë. Përpjekje kalibruese e mundësive që ofron si pixels dhe software, si nga furçë dhe tradicionalisht mjete akademike. Giovanna Fra i detyrohet shumë, në fakt, trajnimit të saj në botën e restaurimit dhe për këtë arsye në zotërimin të njohurive dhe formulat të marra nga njohuritë artizanale. Një pluhurat dhe ngjyra, ka aftësi të shkëlqyera manuale, ajo gjithashtu përdor fottografine post- interneti, e të atyre që mund të shohin në teknologji një mjet të

përshtatshëm për të zhvilluar forma të reja vizuale. Në fillim të shekullit njëzet Giovanna Fra është kaq e arrire për mënyrën dhe për madhësinë e saj dhe substancës; Artistja përdor nga një ane pigmentin, me naturales e kimike, ne tjetren përjeton një teknikë të re, ku fara e artit të lashtë kaligrafik është importuar në një gjuhë që mund të perkufizohet abstrakte postmoderne. Nuk është espedien- të lëngshme, me njolla ngjyre antropomorfe, dhe ajo gervishtje, te disa logo tipeve te zmadhuar në një pamje të rastit. Hyjne ne kete kategori, texturat e saj të fundit dixhitale, vizionare kostilime gjuhësore te fondeve psikodelike, fotografë nën mikroskop per te kërkuar perberjen e materies dhe transkriptimin në formë letrare. Ne shkrepje të detajeve dhe mbyll, fondi bëhet faqja në të cilën nxirret një poemë “te shkrimit asemik”, zhanër letrar i dashur nga fi vizuale poezi nga gjashtëdhjetë vjet. Texturet e Giovanna Fra duken si versionet e ripërtëritjes se një poemë te lashtë dhe bejne te mendojnë mbi lëkurën e kujt, në mënyrën e “tregimeve *nen jastëk*” te Peter Greenaway, shkruan ideogramat e tij. Në mënyrë të ngjashme Fra përdor fotografite per te mbeshetur traskriptimin e texturat te saj abstrakte qe jane te nderthurura ne bashkepunim me mjetet dixhitale. Jane sekuenza te çrregulluara por automatike te logogrameve dhe ideogramave. Piktura-fjalë-fotografi, eksperimente bashkimi të analoges dhe dixhitales, ngjyrë dhe photoshop, sipas një traditë që vjen nga Christian Dotremont dhe *Logogrames* se saj -piktore dhe poete belge dhe themeluesi, ndër të tjera, i levizjes se grupit eksperimental COBRA- te nje levzjeje te re gjuhesore qe del ne Street Art, portugezi

Nuno Matos për shembull, ose nga një pikturë të caktuar të gjeneratës se re abstrakte, si në rastin e shpërthimeve në shenjat ne hapësirë te gjermanes Katharina Grosse. Me historinë e zhanërit abstrakte, frymëzuar nga muzika, si gradienti i një ndjeshmëri gjuhësore aleatore, e paprekshme dhe mendore, duke pranuar saktësinë e shenjave të bashkesise orientale dhe misticizmit te kulturës kaligrafike dhe te poezise vizuale, korpusi i veprave të Giovanna Fra përbëhet nga një gjuhë ne gjendje për të marrë në hyrje dhe dalje në mënyrë të sigurt në repertorin e abstraksionit të ri. E re pasi ndot tekniken dhe disiplinën me sigurinë qe shkrimi, ai vizual, mund të përballojë licencën për të shqyrtuar kohën dhe hapësirën duke shtyre gjithmone një kategori absolute; Ajo është pikturë në fluks, qe ndryshon lëkurë dhe zbulon mundësitë e poezise se rafinuar, është një zhurmë e bardhë, përtej kohës, pa hapësirë, me një frekuencë te padukshme, por të kostante.

Luca Beatrice

Oltre il tempo, senza spazio

"Non hanno capito. Non esiste il silenzio. Quello che credevano fosse il silenzio, poiché ignoravano come ascoltare, era pieno di suoni accidentali"; nella durata del primo movimento è il vento, nel secondo una pioggia leggera e nel terzo il fruscio del pubblico – irritato - che si alza, commenta e se ne va. Così John Cage risponde alla prima presentazione

del suo concerto 4'33" a Woodstock, nell'agosto del 1952. L'esecuzione è affidata all'amico pianista David Tudor. Con un unico gesto si limita a sedersi, ripete l'azione all'inizio e poi alla fine, e accoglie gli astanti con un pugno di silenzio. Quattro minuti e trentatré secondi di niente. Erano gli anni Cinquanta e Cage metteva in scena l'utopia più anarchica mai espressa dalla musica contemporanea disseminando una mina nella cultura sperimentale dell'epoca, in particolare in quella statunitense meno legata ai paradigmi di quella americana sulla quale gravitava ancora il sistema artistico del vecchio continente. La sua opera è il punto di non ritorno per tutta una serie di esperienze che, da lì in avanti, costruiscono l'assioma di una precisa ricerca: il campo lungo del paesaggio sonoro la cui visione sconfinava in concetti e utopie fin dentro il repertorio delle arti visive, dall'Action Painting a Fluxus, seguiti in Europa da Informale e Spazialismo, in Giappone dal rivoluzionario Gruppo Gutai. In tutte queste pratiche il seme dell'interdisciplinarietà è già in essere, in alcuni casi in maniera esplicita, in altri ancora latente. Per tutti vale la struttura aleatoria, introdotta da Cage nella musica, ovvero l'imprevedibile come elemento costituente, come materia di cui tutto – nessuno escluso - sembra essere fatto, nella vita come nell'arte. In particolare quest'ultima è chiamata a essere una disciplina sempre più intellettuale, accettando l'avanzata del concetto sul principio della forma. Vincono il caso, il dubbio, l'instabilità, l'azione in bilico e quella in divenire. Al ben fatto si contrappone l'informe, il suono è silenzio, la pittura si fa performance; l'orizzonte di riferimento è sempre più un genere teorico piuttosto che una questione pratica. La realtà offre così nuovi spunti nell'evidenza di fenomeni impensabili, composta di sfumature di

senso e di valori, tralasciate finora da un'arte volutamente "sexy" che preferisce strizzare l'occhio al Pop perché utile a raggiungere le masse e conquistare il consenso. In questo clima rinnovato, i 4'33" di Cage corrispondono a quel Salto nel vuoto del coetaneo francese Yves Klein. Sono operazioni astratte, persino filosofiche, espressione di due poli tra i quali l'anatema della figurazione deve trovare soluzione e rimedio. Complice la fascinazione orientale, il misticismo e le teorie dell'ordine cosmico, l'arte vive un momento di massima sublimazione espressiva. Di questa materia, aleatoria e imperscrutabile, si riempie la pittura e tutto il visivo in generale: la rappresentazione diventa trascendenza e la sua composizione si articola attraverso nuovi paradigmi. Con un fiorire nuovo di segni e stili. La pittura di Giovanna Fra è diretta emanazione di tale atmosfera culturale. Sviluppa una ricerca raffinata e colta, per quei continui rimandi alla musica contemporanea e all'astrazione maturata nell'Informale -da Cy Twombly a Vasco Bendini- seppur non tralasciando il bisogno, evidente, di raccontare in maniera concreta, ossia di rappresentare. Per questo alterna l'uso liquido del segno calligrafico con il controllo sistematico del mezzo digitale; si concede la licenza liberatoria derivata dall'Action Painting - qui riprodotta sul medio formato della tela – e l'assoluzione di generare ordine e/o disordine - in pieno stile orientale e alla maniera degli artisti Gutai - dentro al caos legittimo ed equilibrato dello spazio pittorico. Così sono anche i titoli, primo fra tutti quel Rumore bianco che, insieme a Fugaci cromie, Ninfalide e Segni in attesa, cerca uno squarcio di luce nell'ordinario, una fuga da quel sottofondo caotico e dalla costante ripetività del quotidiano. La gestualità ripetuta come un mantra produce risultati sempre diversi e sor-

prendentemente unici, generando composizioni di colore dove non esistono le categorie dello spazio e del tempo, dove l'azione sembra provenire da un ritmo battuto sulla frequenza impossibile di quel "white noise", secondo la sua definizione scientifica (ovvero quel genere di rumore provocato dall'assenza di periodicità nel tempo e da un'ampiezza sempre costante nello spettro delle frequenze sonore), finito poi direttamente nel titolo di uno dei romanzi più celebri di Don De Lillo. Insieme al segno, a volte controllato altre volte automatico, anche il colore è per l'artista una sostanza complessa, con sottointesi biologici ed echi naturalistici. Il colore è impronta, disegno. Lo adopera calibrando le possibilità offerte sia da pixel e software, sia dal pennello e da strumenti tradizionalmente accademici. Giovanna Fra deve molto, difatti, alla sua formazione nel mondo del restauro e dunque alla padronanza di saperi e formule tramutati in alchimie dall'abile conoscenza artigiana. Conosce polveri e cromie, ha ottime doti manuali, utilizza anche la fotografia con derive post internet, di chi sa vedere nella tecnologia uno strumento adatto a elaborare nuove declinazioni visive. Dai primi anni Duemila l'arte di Giovanna Fra è così cresciuta per mole e sostanza; l'artista usa da una parte il pigmento, con la naturalezza del chimico, dall'altra sperimenta una nuova tecnica dove il seme dell'antica arte calligrafa è importata in un linguaggio che potremmo definire postmoderno astratto. C'è l'espedito liquido, con macchie di colore antropomorfe, e quello grafico, di certi logotipi ingigantiti in una apparenza casuale. Rientrano in questa categoria le sue ultime textures digitali, visionarie costellazioni linguistiche su fondi psichedelici, fotografie al microscopio che cercano le trame della materia e la trascrizione in forma letteraria. Su scatti di dettagli e close up,

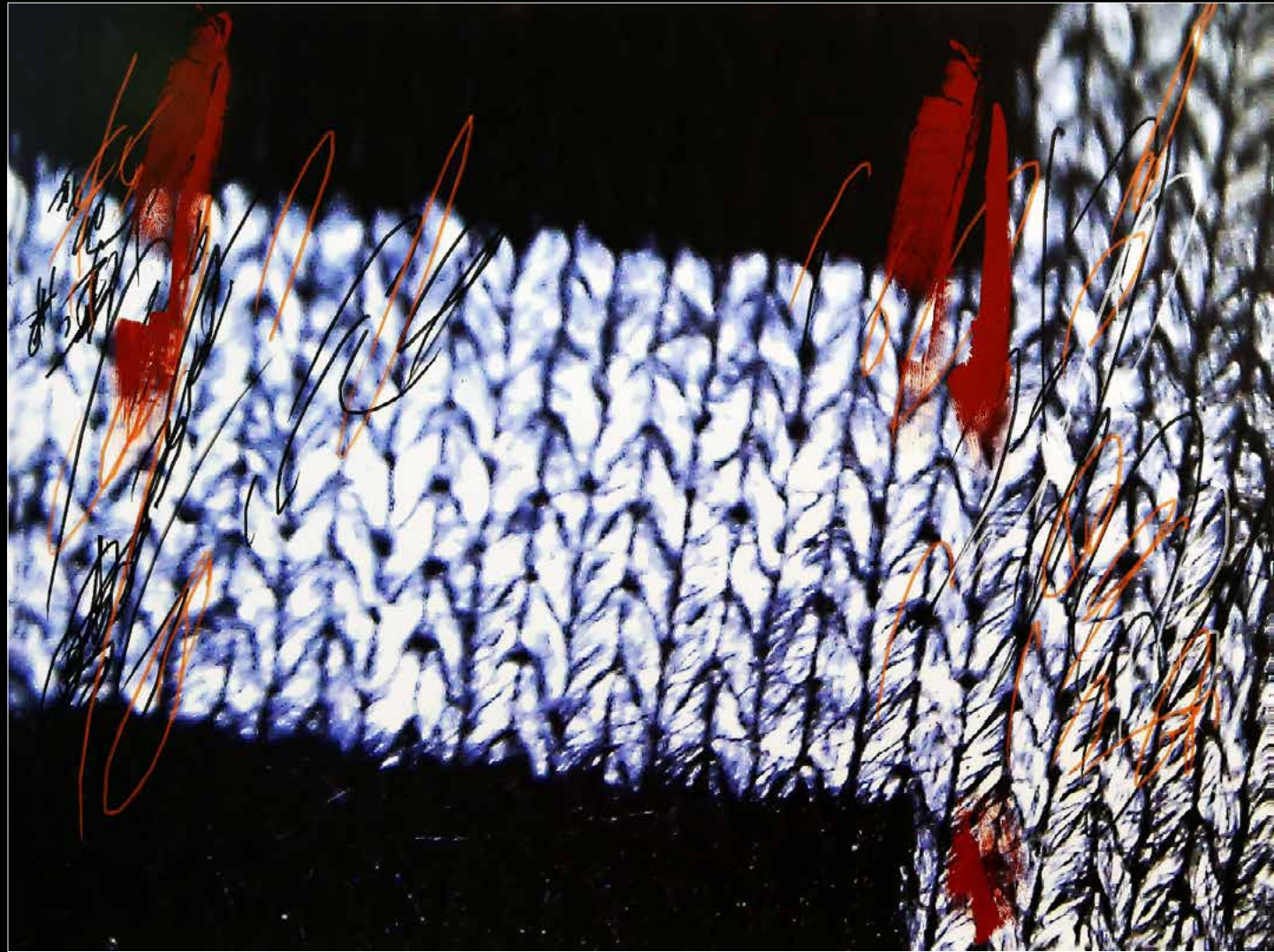
il fondo diventa la pagina in cui tracciare un poema di "scrittura asemica", quel genere letterario amato dalla poesia visiva fin dagli anni Sessanta. Le textures di Giovanna Fra sembrano la versione rinnovata di un componimento antico e fanno pensare alla pelle su cui, alla maniera dei Racconti del cuscino di Peter Greenaway, scrive i propri ideogrammi. Allo stesso modo la Fra usa le sue fotografie come supporti per la trascrizione di textures astratte che si intrecciano con la trama del supporto digitale. Sono la sequenza disordinata ma automatica di logogrammi o ideogrammi. Pitture-parole-fotografie, esperimenti di fusione di analogico e digitale, di inchiostro e photoshop, secondo una tradizione che va da Christian Dotremont e i suoi Logogrammes -pittore e poeta belga e fondatore, tra gli altri, del movimento sperimentale del gruppo COBRA- a un più recente linguaggio che sconfina nella Street Art, del portoghese Nuno Matos ad esempio, o di una certa pittura astratta di nuova generazione, come nel caso delle esplosioni di segni nello spazio della tedesca Katharina Grosse. Attraversando la storia del genere astratto, ispirandosi alla musica, come gradiente di una sensibilità linguistica aleatoria, impalpabile e mentale, riconoscendo la precisione segnica di matrice orientale e il misticismo della cultura calligrafa e della poesia visiva, il corpus di opere di Giovanna Fra si articola in un linguaggio capace di entrare e uscire in maniera disinvolta nel repertorio di una nuova astrazione. Nuova perché contamina tecniche e discipline, con la certezza che la scrittura, quella visiva, può permettersi la licenza di esplorare il tempo e lo spazio rimanendo sempre una categoria assoluta; è la pittura in divenire, che cambia pelle e scopre possibilità di raffinata poesia, è un rumore bianco, oltre il tempo, senza spazio, con una frequenza impercettibile ma costante.

TEXTURE

Akrilik në fotot dixhitale
shtypura në kanavacë
cm 110 x 147 h

TEXTURE

Acrilico su foto digitale
stampata su tela
cm 110 x 147 h

"Pavarësisht nga detaje të formave, më shumë ose më pak të njohur, ngjyra është mjet komunikimi i pagabueshëm për të zbuluar tensionet dhe duke qenë shpërthime. Giovanna Fra është në gjendje të marrë tension maksimal me elemente minimale, edhe pse te dendura me sens dhe dhe te shtyra.

Ndjesia kryesore e ngjyrës ju lejon të krijoni një bashkepunim të lindur me imazhin, si rezultat i evolucionit të materies në te përditshme e jetës. Marrëdhënia me te dukshmen, me një ide të Figures, dëshmohej e shqetësuar, pothuajse si një lojë e kuka fshehtëzi në të cilën ka momente që shpalosen dhe momente hulumtimi, në tension për shumë transformime të mundshme."

Francesca Porreca (2011)

"A prescindere dal dettaglio delle forme, più o meno riconoscibili, è il colore lo strumento comunicativo infallibile per rivelare le tensioni e gli slanci dell'essere. Giovanna Fra riesce ad ottenere la massima tensione con elementi minimali, eppure densi di significati e rimandi. La sensazione primaria del colore permette di stabilire una complicità innata con l'immagine, come esito dell'evoluzione della materia nel tempo quotidiano della vita. Il rapporto con il visibile, con un'idea di figura, si rivela inquieto, fluttuante, quasi fosse un gioco a nascondino in cui si succedono momenti di rivelazione e momenti di ricerca, in tensione per le molte trasformazioni possibili."

Francesca Porreca (2011)

TEXTURE

Akrilik në fotot dixhitale
shtypura në kanavacë
cm 110 x 147 h

TEXTURE

Acrilico su foto digitale
stampata su tela
cm 110 x 147 h

BIOGRAFI

Giovanna Fra ka lindur në Pavia, ku ajo jeton dhe punon. Diplomuar në pikturë në Akademine e Belle Arti te Brera, me një tezë mbi John Cage dhe marrëdhëniet midis artit dhe muzikës në vitet '900, ndërsa studimi restaurim midis Milanos dhe Venedikut. Ka favorizuar vizioni e saj krijues me ngjyrat dinamike psikofizike në raport me texturat e ndryshme, vendosjen e menjëhershme ng ate gjesteve momentale të pezullimit dhe sosjes. Artist eklektik interesat e saj artistike shkojnë nga piktura tek muzika, nga moda tek punimet ne leter, për fotografinë digjitale të shtypur në kanavacë, fotografi ndonjëherë te përpunuara me detaje antike, textures të pëlhurave, veçanërisht madheshtore që të nxjerrë në pah imagjinatën e artistit te lindur të kontaminuar, ku simbolet janë të integruar në vetë punën. Një përzgjedhje e kujdesshme e këtyre

“ipergrafi”, e quan cikël Texturash, do të jetë i pranishëm në ekspozitë që do të mbahet në ne zone te hapur në Firenze, 6 tetor tek Galleria del Palazzo Coveri së bashku me Marco Lodola, me një shfaqje të titulluar Lo Do La Fra. Artisti ka debutuar në vitin 1991 me solo dhe grupin në publihun kombëtar dhe ndërkombëtar dhe institucionet private të tilla si Casa del Mantegna, Muzetë Qytetare te Parias, Institutin Borges, Buenos Aires, Ambasadën Italiane, ne Kajro, në ishullin e San Servolo (Arkitekture Bienalja) Venezias, Instituti italian i Brukselit, Westend Galerie në Frankfurt. Inside Out, Galleria Rotta Farinelli, Genoa (Katalogun redaktuar nga Luca Beatrice). FortVillage, Cagliari. Asgjë nuk është e vërtetë, M.A.O (Museo i Artit Orientale) Torino. Veprat e saj janë të pranishme në qendrat kulturore në qytetet qendrore dhe janë pjesë e koleksioneve të rëndësishme private. Në maj 2016 Giovanna Fra është në mesin e artistëve të përzgjedhur për ciklin e dytë të “St-Art”. Artisti i muajit. Mësuesit e sotme dhe nesër janë vënë në ekran “, një projekt kulturor konceptuar i promovuar nga Mondadori Megastore në Milano.

BIOGRAFIA

Giovanna Fra è nata a Pavia dove vive e lavora.
Diplomata in pittura all'Accademia di Belle Arti di Brera, preparando una tesi su John Cage e il rapporto tra arte e musica nel '900, studiando nel contempo restauro conservativo tra Milano e Venezia.
La sua visione creativa ha privilegiato la fisicità dinamica del colore in relazione alle diverse consistenze della materia fissando

nell'immediatezza del gesto attimi di sospensione e rarefazione.
Artista eclettica, i suoi interessi artistici spaziano dalla pittura alla musica, dalla moda alle opere su carta, alla fotografia digitale stampata su tela. C
Le fotografie di Fra sono talvolta rielaborate con dettagli antichi, trame di tessuti, particolare ingranditi che mettono in luce l'immaginazione del artista, dando vita a un soggetto contaminato, dove i simboli si integrano nell'opera stessa. Una accurata selezione del ciclo di queste "ipergrafie" chiamate Texture sarà presente nella personale, assieme alle opere di Marco Lodola, in occasione della mostra "Lo do la Fra" che inaugura il 6 ottobre alla Galleria del Palazzo Coveri a Firenze.
Debutta nel 1991 con collettive e personali in sede pubbliche e private, nazionali e internazionali quali la Casa del Mantegna, i Musei Civici di Pavia, l'Istituto Borges, Buenos Aires, l'Ambasciata Italiana, Il Cairo, l'Isola di San Servolo (Biennale di Architettura) Venezia, l'Istituto Italiano di Bruxelles, Westend Galerie a Francoforte . Inside Out, Galleria Rotta Farinelli, Genova (Catalogo a cura di Luca Beatrice).
Fort Village, Cagliari. Nothing is real, M.A.O (Museo d'Arte Orientale) Torino.
Nel maggio del 2016 Giovanna Fra è tra gli artisti selezionati per il secondo ciclo di "St-Art. L'artista del mese. I maestri di oggi e di domani si mettono in mostra". Progetto culturale ideato e promosso da Mondadori Megastore a Milano.
Le sue opere sono presenti presso centri culturali nelle principale città italiane e formano parte di importanti collezioni private.

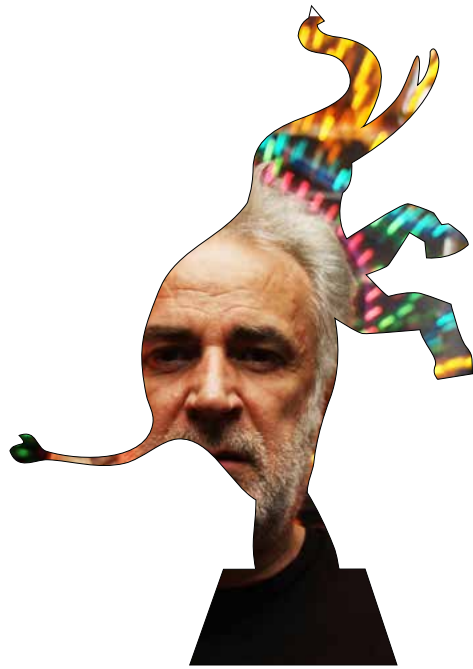

TEXTURE

Akrilik në fotot dixhitale shtypura në kanavacë cm 110 x 147 h

TEXTURE

Acrilico su foto digitale stampata su tela cm 110 x 147 h

BIOGRAFI:

Marco Lodola ka lindur në Dorno (Pavia). Ai mori pjesë në Akademinë e Arteve të Bukura në Firenze dhe Milano, ai u diplomua me një tezë mbi Fauves, i cili me Matisse, Fortunato Depero dhe Beato Angelico do, të jetë një pikë referimi për punën e tij. Në fillim të viteve '80 rreth te Galleria Luciano Inga Pin në Milano, e themeluar me një grup të artistëve të lëvizjes "Futurizmi I Ri", nga të cilat kritiku Renato BARILLI ishte teoricien kryesor. 1983 të fillojë me ekspozita në qytetet me të mëdha italiane dhe evropiane si Roma, Milano, Firenze, Bolonja, Lyon, Vjenë, Madrid,

Barcelona, Paris dhe Amsterdam. 1994 në ftesë të Qeverisë të Popullit të Republikës së Kinës tregojnë në vendet ku ata kanë qenë arkivat e Imperial City në vitin 1996 ai punon në SHBA në Boca Raton, Miami dhe New York. Ai është i pranishëm në "XII kuartal" të Romës dhe "VI Bienalen e skulpturës". Në Montecarlo. 1998 Rome, i porositur nga Saatchi & Saatchi, posterat e Opera Toska nga Puçini për Piazza del Popolo 2000 Palermo, i autorizuar nga Teatro Massimo "AVIDI lumi", katër totem të lehta, gjashtë metra të lartë, që përshkruan ngjarje të rëndësishme e që përshkruan episode te rëndësishme të veprave të reja të planifikuara. Për këtë rast është bërë një video-dokumentar Sergio Pappalettera. 2001 Realizon çmimet për fituesit për "çmimin letrar Nonino" Skulptura do të vendosen në sheshet kryesore të qytetit, siç ka ndodhur tashmë në Montecarlo, Riccione, Faenza, Bologna, Paestum dhe Visconti I Kalase se Pavias, San Paolo i Brazilit dhe Versilia. Venecia, kuratori i imazhit të "Karnavalet e Venecias". Për këtë rast, Bevilacqua Fondazione Masa organizoi ekspozitën "Futurismi ne Venezia" që sheh punën e tij së bashku me ato të Fortunato Depero. 2002 Udine dedikuar për Wenceslas Menazzi Moretti skulpture te ndricuar "A tutta birra", e vendosur në parkun e ri të qytetit, në vendin e fabrikës së parë të famshme te birrës.

2003 Belgjike. Pallati i Arteve të Bukura në Bruksel "Venerea" punë të ndritshme të ndërmarra nga Umberto Eco Riccione,

Ndërtesa e Turizmit, instalimit për fasada të jashtme. Ekspozon "Controlucet" 2004 "Controluce" Shfaq u zhvendos në Brazil, Muzeu Brasileiro da Escultura Marsilia Rathsam e Sao Paolo dhe Muzeu i Artit Modern në Rio de Janeiro. Në Meksikë, në Poliforumim Siqueiros DF dhe Museo Rajonal i Guadalajara i cili përfshin gjithashtu ekspozitën "Venerea 2005 Torino një poster për "Lojërat Olimpikë Dimërore" të. Një koleksion të mobiljeve për Mirabili. "The pink jersey's" Tour 88 të Italisë". Logo për programin "Speciale per voi" te Renzo Arbore, imazhi i ri i Roxy Bar Red Ronnie. 2006 skulptura qe shkëlqen e vendosur ne aeroportin ndërkombëtar të qytetit te Mexico-s. Në Romës për Krishtlindje në Plaza të Spanjës. Ajo është imazhi i tij i "Njeqind vjetori i Lëvizjes Paqesore te Gandit". 2007 Logot për "Mitet e Muzikës" për Volkswagen dhe për "50 vjet ARCI".

Imazhet për: "70 ° Maggio Fiorentino", "100 vjet Fiat Avio". "110 vjet të themelimit të Juventusit". Imazhe dhe logo për "Air One". Vendosjen për emisionin "Modeland". 2008 San Remo. Ai krijon fasadën e 'Teatrit Ariston dhe Kazino në "Festivalin e 58-Remo San" dhe setet e filmit "Kjo natë është ende e jona", me Vaporidis. Milano: një lundër e lehte në "Kampionatin e Canoas evropiane" dhe "STAV Festivalbus", dekorimin e autobusëve. Perugia, me rastin e ekspozitës "Infinite City", e kuruar nga Luca Beatrice instalim të lehtë në fasadën e Palazzo Penna. Milano, Piazza del

Duomo, Planeti Muzikes Rock (Muzeu I pare i shkëmbit në Evropë), "25 skulptura" përfaqëson mitet muzikore 2009 Venice. "53-Venecia Bienalja", pjesëmarrja me "Balletto PLASTICO", instalimi i dedikuar për Teatrin futurist ne Torino. Mirafiri. MotorVillage, "FIAT LUX" skulptura ndricuese. 2010 Perugia. Imaxhe për posterin e "Umbria Jazz 2010". Është imazhi i tij i "njëqindtë e Kina, "Expo Ndërkombëtare e Shangait", pjesëmarrja dhe realizimi i një skulpturë-ikonë për grupin Hilton. 2011 Milano "Citroen Full Electric", instalimi në bashkëpunim me Citroen. "Giuliano Fujiwara Maison", skulptura për 25 vjetorin e shtëpisë së modës. "Vivienne Westwood", vendos për show A/W 2012 man. I autorizuar nga Dash "Madre Nature "operon në partneritet me Kina, "Expo Ndërkombëtare e Shangait", pjesëmarrja dhe realizimi i një skulpturë-ikonë për grupin Hilton. 2011 Milano "Citroen Full Electric", instalimi në bashkëpunim me Citroen. "Giuliano Fujiwara Maison", skulptura për 25 vjetorin e shtëpisë së modës. "Vivienne Westwood", vendos për show A / W 2012 man. I autorizuar nga Dash "Madre Nature "operon në partneritet me UNICEF-in, fushata e tatanozit. Venecia, "54th Venice Biennale", me projektin e kuruar nga Vittorio Sgarbi, pjesëmarrja me instalimin "Cá Lodola" në Galerinë e G. Franchetti në Ca 'd'Oro. 2012 Firenze, Palazzo Medici Riccardi, në Firenze, ekspozitë dedikuar "Rilindjes Italiane" kuruar nga Luca Beatrice, pjesëmarrje. Kolektivave me

"Gruppo Futurista": Rovereto, Depero House. Milano, Spazio Oberdan. Bashkëpunimi me Sanrio Hello-Kitty-për një projekt bamirësie në favor të emergjencës. Gjenevë (Zvicër), për "Bel Air Fine Art Gallery" 2013 Portofio, "Museo I Parkut – Internazionale Qendror i Skuptures ne ajer te paster", përuimi i skulpturës "Red Dragon". Për 2013-2014 edicion të emisionit televiziv "X-Factor" realizoi skulpturën "Excalibur". Ai vendosi për Class Horses skulpturën dricuese "Pegasus". 2014 Moskë (Rusi), tregon për Harmont & Blaine, ne vecanti per te jashtëzakonshme Sofia Loren. Cosenza, Në "MAM", pjesëmarrja në partneritet me Avangart galeri. Buenos Aires (Argjentinë). Vetem mostra në Muzeun e Evita Peron dhe në Muzeun du Football në San Paolo, me rastin e Kupës së Botës në Brazil. Pavia, Empire Bridge "Ponticino" punime te ndriçuara. 2015 Milano, Piazza Duomo, të Mondadori ekspozon "Eden", skulpturë. "EXPO ITALI" Pjesëmarrja në ekspozitën "Tesori d 'Italia", te kuruar nga Vittorio Sgarbi dhe, në atë një nga hapesirat Gentile, Giovinazzo, me Avangart Gallery. Castelnuovo Val di Cecina (Pisa), ndriçimi e fshatit dhe ndërtimin e steixhit te turneut të "stadiumit Group". 2016 Lajatico (Pisa), projektimit e disegninim e setit "XI edition of the Theatre of Silence " nga Andrea Bocelli. Firenze, Galeria e Palace-Coveri, ekspozita Solo, "Unë bëj Fra".

PROJEKTET INDUSTRIALE
DESIGN PRODHIMI PËR TV DHE KINEMA
BASHKËPUNIME TE TJERA.

Ai ka marrë pjesë në ekspozita dhe për industri të rëndësishme të tilla si Swatch, projektet e Coca Cola, Wines Ferrari, Titan, Grafoplast, Harley Davidson, Ducati, Riva, Illy(gotaeautoritgjerdan),Francis-Francis, Dash, Carlsberg, Nonino, Valentino, Coveri, Fabbri, Admiruesi, Shenker, Seat, Loreto, Smemoranda, Gierre Milan dhe Gallo çorape. Disa vepra janë përdorur per setin e Filmit " Backward " nga Max Leonidas. Për programin Metropolis për Comedy Central dhe Apprentice me Flavio Briatore. Ai krijoi stege per sete me shoun "Më vjen keq te pyes zotit Gaber "Enzo Iacchetti. Si dhe për episodet e XFATOR , për fim "Tako një Mik" nga Carlo Vanzinas, me Raul Bova dhe "Djemte kundrejt Vajzave" Fausto Brizzi. Rishqyrtohet logon për tunelin Montebianco në fillim të vitit 2014 ai bashkëpunoi me Conjure dhe RON për kopertinen e albumit te tyre. Disa bashkëpunime te tijat me shkrimtarët bashkëkohorë, duke përfshirë Aldo Busi, Claudio Apone, Marco Lodoli, Joseph Pulido, Tiziano Scarpa dhe Giuseppe Cederna, dhe muzikantë: 883 Max Pezzali, Frika, Jovanotti, Andy (Bluvertigo), Syria, Nick i Nightfl, Steve Vai dhe RON.

BIOGRAFIA:

Marco Lodola è nato a Dorno (Pavia). Frequenta l'Accademia di Belle Arti di Firenze e di Milano, e conclude gli studi discutendo una tesi sui Fauves, che con Matisse saranno un punto di riferimento per il suo lavoro, come anche Fortunato Depero ed il Beato Angelico. Agli inizi degli anni '80 intorno alla Galleria di Luciano Inga Pin, a Milano, ha fondato con un gruppo di artisti il movimento del Nuovo Futurismo, di cui il critico Renato Barilli è stato il principale teorico. Dal 1983 ha esposto in grandi città italiane ed europee quali Roma, Milano, Firenze, Bologna, Lione, Vienna, Madrid, Barcellona, Parigi e Amsterdam. Ha partecipato ad esposizioni e a progetti per importanti industrie quali Swatch, Coca Cola, Vini Ferrari, Titan, Grafoplast, Harley Davidson, Ducati, Riva, Illy (collana di tazzine d'autore), Francis – Francis, Dash, Carlsberg, Nonino, Valentino, Coveri, Fabbri, I Mirabili, Shenker, Seat, Lauretana, Smemoranda, Gierre Milano e Calze Gallo. Nel 1994 è stato invitato ad esporre dal governo della Repubblica Popolare Cinese nei locali degli ex archivi della città imperiale di Pechino. Nel 1996 ha iniziato a lavorare negli Stati Uniti a Boca Raton, Miami e a New York. Ha partecipato alla XII Quadriennale di Roma e alla VI Biennale della Scultura di Montecarlo. Diverse le sue collaborazioni con scrittori contemporanei tra cui Aldo Busi, Claudio Apone, Marco Lodoli, Giuseppe Pulina, Tiziano Scarpa e Giuseppe Cederna, e con musicisti: gli 883 di Max Pezzali, Timoria, Jovanotti, Andy (Bluvertigo), Syria, Nick the Nightfly, Steve Vai e RON.

Nell'estate del '98, su incarico della Saatchi & Saatchi, ha eseguito i disegni per le affiches di Piazza del Popolo a Roma, per l'Opera Lirica Tosca di Puccini. Nel 2000 Lodola, da sempre legato al tema della danza, è stato incaricato dal Teatro Massimo di Palermo di realizzare Gli avidi lumi, quattro totem luminosi alti sei metri, raffiguranti episodi significativi delle nove opere in cartellone. Per l'occasione è stato realizzato un video-documentario di Sergio Pappalettera. Le sculture rimarranno collocate nelle maggiori piazze cittadine, come è già avvenuto a Montecarlo, Riccione, Faenza, Bologna, Paestum e al Castello Visconteo di Pavia, San Paolo di Brasile e alla Versiliana. È stato autore delle opere assegnate ai vincitori dell'edizione 2001 del Premio Letterario Nonino. Nel 2001 è stato incaricato di curare l'immagine del Carnevale di Venezia. Per l'occasione la Fondazione Bevilacqua La Masa ha organizzato la mostra "Futurismi a Venezia" con opere sue e di Fortunato Depero. Nel giugno 2002 ha creato la scultura luminosa A tutta birra dedicata alla figura del grande imprenditore Venceslao Menazzi Moretti, che è stata collocata nel nuovo parco cittadino di Udine, là dove sorgeva il primo stabilimento della famosa birra. Nel 2003 realizza la luminosa Venerea nell'ambito della mostra Venere svelata di Umberto Eco tenutasi al Palazzo delle Belle Arti di Bruxelles, per cui ha curato anche l'istallazione della facciata esterna e la mostra Controluce a Palazzo del Turismo di Riccione che nel 2004 è stata trasferita a San Paolo del Brasile (Museo Brasileiro da Escultura Marilisa Rathsam), Rio de Janeiro (Museo de Arte Moderna), Città del Messico

(Polyforum Siqueiros), e al Museo Regional de Guadalajara. Nel 2005 ha realizzato un manifesto per le Olimpiadi invernali di Torino, una collezione di mobili per Mirabili, la maglia rosa per l'88° Giro d'Italia, il logo per la trasmissione "Speciale per voi..." di Renzo Arbore, nonché la nuova immagine di Roxy bar per Red Ronnie. Nel 2006 è stata collocata un'altra scultura luminosa all'aeroporto internazionale di Città del Messico, e per Natale una scultura in Piazza di Spagna (Roma). Ha realizzato anche l'immagine del centenario del movimento pacifista di Gandhi. Nel 2007 realizza il logo per i 50 anni dell'ARCI, l'immagine del 70° Maggio Fiorentino, il logo per i Miti della Musica per la Volkswagen, l'immagine per i 100 anni di Fiat Avio, e i 110 anni della fondazione della Juventus, e il marchio Air One. Inoltre realizza la scenografia per la trasmissione televisiva "Modeland". Nel 2008 allestisce la facciata dell'Ariston e del Casinò in occasione del 58° Festival di San Remo e le scenografie del film "Questa notte è ancora nostra" con Nicolas Vaporidis. In occasione dei Campionati Europei di canoa a Milano ha realizzato una canoa luminosa e per la Stav "Festivalbus", un autobus di linea decorato con alcuni lavori. In ottobre ha realizzato un'installazione luminosa sulla facciata di Palazzo Penna a Perugia, in occasione della mostra "Infinita città", curata da Luca Beatrice e ha allestito a Milano in Piazza del Duomo il Rock'n'Music Planet, primo museo del rock d'Europa, con 25 sculture che rappresentano miti musicali. Alcuni lavori sono stati utilizzati nella scenografia del film "Backward" di Max Leonida. Ha partecipato alla 53esima edizione della Biennale di Venezia del 2009

con l'installazione "Balletto Plastico", dedicata al Teatro Futurista. Ha realizzato la scultura luminosa FIAT LUX per il Mirafiori MotorVillage di Torino. Ha allestito la scenografia per delle puntate di XFACTOR, per il film "Ti presento un amico" di Carlo Vanzina, con Raul Bova e "Maschi contro Femmine" di Fausto Brizzi. Ha rivisitato il logo per il traforo del Montebianco. Ha disegnato l'immagine del manifesto di Umbria Jazz 2010, ha partecipato all'Expo Internazionale di Shangai ed ha realizzato una scultura-icona per il gruppo Hotel Hilton. Nel 2011 collabora con Citroen per in un'installazione nel centro di Milano dal nome "Citroen Full Electric", realizza una serie di sculture per i 25 anni della casa di moda Giuliano Fujiwara e le scenografie per la sfilata autunno inverno 2012 uomo di Vivienne Westwood. Ha realizzato per la Dash in collaborazione con Unicef l'opera "Madre Natura" per la campagna antitetano. Ha partecipato alla 54esima Biennale di Venezia con il progetto a cura di Vittorio Sgarbi "Cà Lodola", installazione presso la Galleria G. Franchetti alla Cà d'Oro. Nel 2012 ha esposto a Palazzo Medici Riccardi di Firenze una mostra dedicata al Rinascimento italiano a cura di Luca Beatrice. Con il Gruppo Nuovo Futurismo ha esposto a Rovereto a Casa Depero e a Milano allo Spazio Oberdan. Ha collaborato con Sanrio-Hello Kitty per un progetto di beneficenza a favore di Emergency. Alcuni lavori sono nella scenografia del programma Metropolis per il canale Comedy Central e The Apprentice con Flavio Briatore. Ha esposto a Ginevra per la Bel Air Fine Art Gallery.

Ha realizzato le scenografie teatrali dello spettacolo 'Chiedo Scusa al Signor Gaber' di Enzo Iacchetti. Nel settembre 2013 presso Museo del Parco - Centro Internazionale di Scultura all'Aperto di Portofino è stata inaugurata la scultura Red Dragon. Nell'ottobre 2013 ha collocato per Class Horses la scultura luminosa Pegaso. Ha realizzato la scultura Excalibur per l'edizione 2013-2014 di X-Factor. All'inizio del 2014 ha collaborato con Gianluca Grignani e RON per le copertine dei loro dischi. In aprile 2014 ha esposto a Mosca per Harmont&Blaine con madrina d'eccezione Sofia Loren. Nel maggio del 2014 ha esposto al MAM di Cosenza in collaborazione con la galleria Avangart. A giugno 2014 ha inaugurato una personale nel Museo di Evita Peròn a Buenos Aires e al Museo du Football di San Paulo in occasione dei Mondiali di Calcio in Brasile. Nell'autunno 2014 ha realizzato l'illuminazione 'Ponticino' sul Ponte dell'Impero di Pavia. Nel 2015 ha collocato in Piazza del Duomo a Milano per Mondadori la scultura "Eden". E' inoltre presente all'EXPO ITALIA all'interno della mostra "Tesori d'Italia" curata da Vittorio Sgarbi ed allo Spazio Gentile a Giovinazzo con la Galleria Avangart. Ha illuminato il borgo di Castelnuovo Val di Cecina ed allestito il palco della tournée degli Stadio. Ha realizzato la scenografia per l'undicesima edizione del Teatro del Silenzio di Andrea Bocelli. Firenze, Galleria del Palazzo-Coveri, personale, "Lo do la Fra".

PROGETTI IDUSTRIALI - SCENOGRAFIE PER TV E CINEMA - ALTRE COLLABORAZIONI

Ha partecipato ad esposizioni e a progetti per importanti industrie quali Swatch, Coca Cola, Vini Ferrari, Titan, Grafoplast, Harley Davidson, Ducati, Riva, Illy (collana di tazzine d'autore), Francis – Francis, Dash, Carlsberg, Nonino, Valentino, Coveri, Fabbri, I Mirabili, Shenker, Seat, Lauretana, Smemoranda, Gierre Milano e Calze Gallo. Alcuni lavori sono stati utilizzati nella scenografia del film "Backward" di Max Leonida. Per il programma Metropolis per il canale Comedy Central e The Apprentice con Flavio Briatore. Ha realizzato le scenografie teatrali dello spettacolo 'Chiedo Scusa al Signor Gaber' di Enzo Iacchetti. E quella per delle puntate di XFACTOR, per il film "Ti presento un amico" di Carlo Vanzina, con Raul Bova e "Maschi contro Femmine" di Fausto Brizzi. Rivisitato il logo per il traforo del Montebianco All'inizio del 2014 ha collaborato con Gianluca Grignani e RON per le copertine dei loro dischi. Diverse le sue collaborazioni con scrittori contemporanei tra cui Aldo Busi, Claudio Apone, Marco Lodoli, Giuseppe Pulina, Tiziano Scarpa e Giuseppe Cederna, e con musicisti: gli 883 di Max Pezzali, Timoria, Jovanotti, Andy (Bluvertigo), Syria, Nick the Nightfly, Steve Vai e RON.

